

NOKUTs tilsynsrapporter

Palliativ omsorg

Fagskolen i Vestfold

September 2018

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved fagskolene. Dette gjør vi blant annet ved å godkjenne nye fagskoletilbud. Fagskoleutdanning er en yrkesrettet utdanning på et halvt til to år, som bygger på videregående skole eller tilsvarende realkompetanse. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være godkjent av NOKUT. Alle fagskoletilbud må tilfredsstillе nasjonale kvalitetsstandarder. NOKUT godkjenner også institusjonenes interne system for kvalitetssikring.

Tilbyder/Utdanningssted:	Vestfold fylkeskommune / Fagskolen i Vestfold
Utdanningstilbudets navn:	Palliativ omsorg
Nivå/fagskolepoeng:	60
Undervisningsform:	Stedbasert
Sakkyndige:	Simen Alexander Steindal Helle Christensen
Dato for vedtak:	14.09.2018
NOKUTs saksnummer	18/01955

Forord

Fagskoleutdanning er yrkesrettet utdanning som bygger på fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. En fagskoleutdanning har et omfang på minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen, må utdanningen være godkjent av NOKUT.

Vurderingsprosessen starter med at en tilbyder søker NOKUT om godkjenning av en utdanning. Søknaden blir først gjenstand for en innledende vurdering der NOKUT avklarer om forutsetningene er til stede for videre behandling. I den innledende vurderingen av søknader fra tilbydere som ikke allerede har en godkjent fagskoleutdanning, ser NOKUT også på om tilbyder oppfyller kravene til styringsordning, reglement/forskrift og system for kvalitetssikring. Søknader som tilfredsstillende forutsetningene for behandling blir vurdert av eksterne, uavhengige sakkyndige oppnevnt av NOKUT. De sakkyndige vurderer søknaden opp mot kravene i fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Til den sakkyndige vurderingen har NOKUT oppnevnt:

- Simen Alexander Steindal
- Helle Christensen

Når de sakkyndige har funnet at ett eller flere av de faglige kriteriene ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, sendes et rapportutkast (kapittel 3 i denne rapporten) til tilbyder for kommentarer. Tilbyder kan da påpeke mangler eller misforståelser i de sakkyndiges innstilling. NOKUT tillater i tillegg mindre justeringer. De sakkyndige vurderer tilbakemeldingen fra tilbyder, før NOKUT konkluderer og fatter endelig vedtak.

NOKUT har konkludert med at søknaden tilfredsstillende kravene for godkjenning av fagskoleutdanning. I denne rapporten har vi samlet alle vurderingene som danner grunnlag for godkjenningen av utdanningen. Tilbyder plikter å gjennomføre utdanningen slik det fremgår av denne rapporten og søknaden som ligger til grunn.

Palliativ omsorg ved Fagskolen i Vestfold tilfredsstillende NOKUTs krav til utdanningskvalitet og er godkjent i vedtak av 14. september 2018.

NOKUT, 14. september 2018

Øystein Lund
tilsynsdirektør

Innhold

1	Informasjon om søkeren	1
2	2 System for kvalitetssikring og grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning	1
3	3 Sakkyndig vurdering av utdanningen	1
3.1	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1).....	2
3.2	Læringsutbytte (§ 3-2).....	9
3.2	Utdanningens innhold og oppbygning (§ 3-3).....	12
3.4	Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4).....	17
3.5	Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5).....	23
3.6	Eksamen og sensur (§ 3-6)	26
3.7	Infrastruktur (§ 3-7).....	29
3.7	Konklusjon etter sakkyndig vurdering	30
4	Tilsvarsrunde	31
4.1	Søkerens tilbakemelding.....	32
4.2	Sakkyndig tilleggsvurdering.....	33
4.3.	Endelig konklusjon fra sakkyndig komité	36
5	Vedtak	36
6	Dokumentasjon	36
	Vedlegg 1:.....	37

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om tilbyder og utdanningen

Vestfold Fylkeskommune søkte NOKUT 28.02.2018 om godkjenning av *Palliativ omsorg* som fagskoleutdanning. Utdanningen er på 60 fagskolepoeng som gis på deltid over 2 år. Den omsøkte undervisningsformen er stedbasert, og undervisningen vil finne sted på Fagskolen i Vestfold.

Søker har allerede godkjente fagskoleutdanninger.

2 System for kvalitetssikring og grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning

Fra og med høsten 2017 vurderer ikke NOKUT om forutsetningene for å søke om godkjenning, er oppfylt for tilbydere som allerede har godkjente utdanninger. Vi vurderer heller ikke systemet for kvalitetssikring. Derfor inneholder ikke denne rapporten noen administrativ vurdering i henhold til kravene i fagskoletilsynsforskriften §§ 3-1 og 5-1. De sakkyndige vurderer likevel søknaden i henhold til kravene i § 3-1 (1) a og § 3-1 (2)-(6).

I stedet vil NOKUT kvalitetssikre grunnleggende forutsetninger og system for kvalitetssikring ved en periodisk gjennomgang av alle tilbyderes administrative og organisatoriske rutiner. Det vil komme mer informasjon om ordningen på www.nokut.no.

3 Sakkyndig vurdering av utdanningen

Teksten i dette kapittelet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer «vi», er det et uttrykk for de sakkyndige. Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

Oppsummering

Utdanningen anbefales ikke godkjent. Tilbyder må gjøre mange utbedringer i utdanningen. Fagskoleutdanningen i palliativ omsorg vurderes som relevant og viktig for yrkespraksis og kan bidra til en kompetanseheving som er etterspurt i kommunehelsetjenesten. Sterke sider ved søknaden er utdanningens navn som er relevant, og praktiske forhold ved utdanningen som praksisavtaler, infrastruktur, samarbeid med praksisfeltet, fagmiljøet tilknyttet utdanningen og eksamen og sensur. Vi vil fremheve det som beskrives i studieplanen under veiledning og oppfølging som en styrke ved søknaden.

Fagarbeiderens rolle, ansvar og funksjon i palliativ omsorg kommer imidlertid ikke tydelig nok frem i studieplanen. Studieplanen ser ut til å være preget av videreutdanning på høgskolenivå, og vi savner pleie- og omsorgsdimensjonen, samt større oppmerksomhet på ikke-medikamentelle tiltak og

pårørendearbeid. Pensumlitteraturen ligger på et for ambisiøst nivå med hensyn til det forventede læringsutbyttet. Pensum fokuserer i stor grad på palliativ medisin. Sykdomslære og konsekvenser av sykdom og behandling ser ut til å være mer relatert til palliasjon forstått som palliativ medisin enn palliativ omsorg. Rammene for praksis for studenter som gjennomfører praksis på eget arbeidssted er heller ikke tydelig beskrevet.

3.1 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

3.1.1 Opptak

- (1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:
- a) Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.

Beskrivelse og vurdering

Tilbyder skal beskrive opptakskravet som står oppført både i studieplanen og i skolens forskrift. Kriterier for opptak presenteres i studieplanen side 7-8. I punkt 3 i studieplanen om opptakskrav står det:

Krav til opptak jmf. Forskrift om opptak og eksamen ved Fagskolen i Vestfold (2017) er fullført og bestått videregående opplæring med fagbrev eller vitnemål for yrkeskompetanse fra studieretning for helse- og oppvekstfag, med fagbrev/yrkeskompetanse som helsefagarbeider/hjelpesleier/omsorgsarbeider. Dersom studenten kan dokumentere at han/hun skal gjennomføre fagprøve etter opptaksfrist, kan studenten tildeles plass. Studenten mister plassen hvis han/hun ikke består fagprøven eller ikke fullfører fagprøven. Fagprøven må være gjennomført innen 1. oktober i opptaksåret.

Opptak basert på realkompetanse beskrives i studieplanen (side 7-8).

Det kan i særskilte tilfeller gjøres opptak på grunnlag realkompetansevurdering, dersom studenten har fem års relevant arbeidserfaring og realkompetansen tilsvarende Vg3- nivå for helsefagarbeider. Relevant arbeidserfaring kan være arbeid fra sykehjem, sykehus, hjemmesykepleie, omsorgsbolig eller lignende. Søknad om realkompetansevurdering sendes til Fagskolen i Vestfold som foretar en vurdering og fatter vedtak i saken. Søkere fra nordiske land får sin realkompetanse vurdert av skolen.

Søkere fra andre land utenfor Norden må dokumentere opplæring og praksis ved autorisert translatør, og ha bestått eller ha likeverdig realkompetanse tilsvarende fagbrev i helsearbeiderfaget. Søkere med utdanning utenfor Norden må få sin realkompetanse vurdert av skolen. Søkere må ha kunnskaper i Norsk tilsvarende Test for høyere nivå.

I opptak på grunnlag av realkompetanse vil en persons kompetanse måles opp mot gitte kriterier. I denne sammenheng skal kompetanse måles opp mot det formelle opptakskravet til utdanningen.

Realkompetansevurderingen skal sikre at søkeren har kompetanse opp mot opptakskravet til fagskoleutdanningen. Tilbyder nevner «relevant arbeidserfaring kan være arbeid fra sykehjem, sykehus, hjemmesykepleie, omsorgsbolig og lignende». Vi mener at «eller lignende» er for upresist og beskriver ikke krav til arbeidserfaring. Tilbyder bør endre til «lignende arbeidserfaring».

Videre kommer det ikke frem i studieplanen at søker skal fremlegge autorisasjon som hjelpepleier. Vi vil derfor påpeke at søkere med autorisasjon etter helsepersonelloven må vedlegge autorisasjon ved søknad om opptak til studiet. Tilbyder bør undersøke om det er krav til at nye studenter leverer politiattest som ikke er eldre enn tre måneder.

Krav til språkkunnskaper er «Test for høyere nivå» som vurderes som tilfredsstillende.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- be om autorisasjonsbevis for søkerne

Tilbyder bør

- undersøke om krav til politiattest for nye studenter
- beskrive hva som menes med lignende i forhold til krav til arbeidserfaring eller endre til «lignende arbeidserfaring»

3.1.2 Samarbeid med yrkesfeltet

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Beskrivelse og vurdering

Samarbeid med aktører i yrkesfeltet

Fagskolen i Vestfold har et eget felles dokument som regulerer samarbeidsavtaler med aktører i yrkesfeltet. Dokumentet inneholder statutter for fagråd, og det angis områder det er aktuelt å samarbeide om: Utviklingsarbeid, prosjekter, nasjonale planer, studieplaner/emneplaner, læringsutbytte, studiekraft, praksisplasser/hospitering og initiering av nye utdanningstilbud/fagområder/kurs.

Fra søknadens punkt «samarbeid med yrkesfeltet»

«Fagrådet har møter to ganger pr år for å arbeide med kontinuerlig forbedring av utdanningen og for å sikre at den er i tråd med praksisfeltets ønsker og mål.»

Det er inngått samarbeidsavtaler med

- Sykehuset i Vestfold (rådgiver kirurgisk avdeling)
- Helse og omsorg i Re kommune (virksomhetsleder) (nevnes kun i søknaden, men ikke vedlagt avtale til søknaden)
- Hjemmetjenesten i Tønsberg kommune (kreftkoordinator)
- Horten helsehus Braarudåsen senter (leder lindrende enhet)

I fagrådet skal tilbyder samarbeide med yrkesfeltet for «å arbeide med en kontinuerlig forbedring av utdanningen, og for å sikre at den er i tråd med praksisfeltets ønsker og behov.»

Pedagogisk kompetanse og det pedagogisk ansvarlige

Vedlagt til søknaden Dokument-/skjema nummer: B27

Samarbeidsavtalene som er inngått med aktører i yrkesfeltet, fagrådet eller andre relasjoner inneholder:

- intensjon
- statutter
- arbeidsområder
- samarbeidsbeskrivelse

Intensjonen er å sikre nærhet til yrkeslivet og sikre riktig kvalitet og utvikling med hensyn til NOKUTs krav. Statutter beskriver hva aktører i fagrådet forplikter seg til. Dette mener vi sikrer kontinuiteten og kvalitet i fagrådet. Dessuten mener vi dette sikrer en utdanning som er relevant for yrkeslivet. Fagrådets arbeidsområder beskrives. Dette er viktig for at aktørene i yrkesfeltet vet hva de plikter å sette seg inn i for å sikre kvaliteten på utdanningen og yrkesrelevans. Videre beskrives hva de skal samarbeide om som deltagelse i fagrådet, gi tilbakemeldinger på studieplanen, eventuelt bidra med undervisning eller komme med anbefalinger om aktuelle forelesere. Vi mener dette er med på å styrke kvaliteten i utdanningen og sikre at fagutdanningen er rettet mot yrkesfeltet.

Deltakelse i faglige nettverk

I søknaden oppgis to personer – faglærer og veileder ved en annen fagskole og tidligere kreftkoordinator, og assisterende enhetsleder ved Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling ved Ullevål sykehus – som søker har hatt samarbeid med om utforming av søknaden.

Vi mener at det er svært positivt at det er inngått samarbeidsavtaler med både spesialisthelsetjeneste og kommunehelsetjeneste. Dette vil gi ulike perspektiver inn i utdanningen og bidra til konkret kunnskap om variasjonen i oppgavene i palliativ omsorg, og styrke relevansen i utdanningen.

I søknaden har tilbyder beskrevet hva samarbeidet med yrkesfeltet har resultert i. Tilbyder har beskrevet samarbeid med aktører i yrkesfeltet i utformingen av søknaden. De har samarbeidet om innhold og navn på utdanningen. De har også mottatt råd om faglig spørsmål og problemstillinger med assisterende enhetsleder ved Regional kompetansetjeneste for lindrende behandling Oslo Universitetssykehus, Ullevål sykehus.

Vi ser det ikke som et krav, men mener at det kan være hensiktsmessig at fagskolen deltar i regionalt nettverk i palliasjon. De palliative nettverkene har ca. seks møter i året der representanter fra blant sykehus (palliativt team), hjemmesykepleie, kreftkoordinatorer og sykehjem møter. Tema kan være nyere forskning, samhandling på tvers av nivåene, nytt lovverk eller nye føringer, undervisning, oppdatering i prosedyrer eller utarbeidelse av nye rutiner. Vi mener at dette kan være en arena som kan bidra til at fagskolen holder seg ytterligere oppdatert innen fagfeltet og rekruttere forelesere fra yrkesfeltet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør

- vurdere å delta i regionalt nettverk i palliasjon for å holde seg oppdatert på utviklingen innenfor fagfeltet og rekruttere forelesere fra yrkesfeltet

3.1.3 Standarder, konvensjoner og avtaler

(3) Utdanninger som reguleres av nasjonale eller internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler skal tilfredsstille kravene i disse.

Beskrivelse

Kravet er ikke relevant for denne utdanningen.

3.1.4 Praksisavtaler

(4) For utdanninger med praksis skal det foreligge avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Beskrivelse og vurdering

Mal for praksisavtale

Studentene kan gjennomføre de ti ukene med praksisstudier enten som utplassering eller som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass. Det foreligger mal for praksisavtale for begge formene for praksis.

Malen for avtalen mellom skole og praksissted om utplassering i praksis inneholder i hovedsak punkter om forpliktelser for student og praksissted. Det vises til «Retningslinjer for praksis gjennomført som praksisutplassering» - dette dokumentet inngår som vedlegg 4 til studieplanen. I dokumentet beskrives studentenes læringsutbytte, krav til tilstedeværelse/turnusplan, veiledningen som kan forventes, roller og forventinger, arbeidskrav med mer. Som vedlegg følger blant annet forskjellige vurderingsdokumenter for student og faglærer.

Omtale av praksisveileders kompetanse finnes både i malen for avtale skole – praksissted (Vedlegg 1), i hovedteksten i studieplanen og i søknaden. «Det oppnevnes en praksisveileder som har fagskoleutdanning i palliativ omsorg/kreftomsorg og lindrende pleie eller relevant høyskoleutdanning, samt minimum 2 års yrkeserfaring fra palliativ omsorg og arbeide i minimum 75 % stilling».

I søknaden opplyses det om at eksterne praksisveiledere får skriftlig informasjon om oppgaven, inviteres til dagskurs «samarbeidsmøte mellom praksisfelt og fagskolen palliativ omsorg» på fagskolen om veiledning og blir fulgt opp av faglærer i forbindelse med de tre veiledningsmøtene som gjennomføres i praksisperioden. Det står også at praksisveileder kan ta kontakt med faglærer ved behov.

Malen for avtale om utviklingsarbeid på egen arbeidsplass inngår i vedlegg 5 i studieplanen [og er sendt NOKUT separat, se kapittel 6. Dokumentasjon i rapporten]. Det skal angis navn på student og utnevnt veileder, og det skal redegjøres for tema, problemstilling og mål med prosjektet; organisering (student, veileder, leder og kollegaer – rollefordeling og tidsrammer/arbeidsplan); plan for veiledning; etiske hensyn i forhold til utviklingsarbeidet.

Det er også utarbeidet «Retningslinjer for praksis gjennomført som utviklingsarbeid egen arbeidsplass». Det er samme krav til kompetanse for veileder som når studentene er utplassert i praksis, og det er nedfelt at denne formen for praksis «... krever at studenten får tid til å arbeide med utviklingsprosjektet og veiledning fra en utnevnt veileder og/eller leder ...». Veiledningen skal foregå kontinuerlig, og strukturert veiledning er angitt til én time per uke. Faglærers veiledningsplikt er også spesifisert.

Aktuelle praksisplasser

Det opplyses at fagskolen i forbindelse med de andre utdanningstilbudene har et kontinuerlig samarbeid om praksis i sykehjem og hjemmesykepleie med kommunene Holmestrand, Horten, Tønsberg, Sandefjord, Larvik og Færder.

Praksisavtaler

I vedlegg 1 side 47 i studieplanen fremgår mal for praksisavtale «*Avtale skole-praksissted*». I avtalen fremgår det at

- det er skolens ansvar at studenten får den opplæringen som står i studieplanen
- studenten har ikke krav på godtgjørelse for det arbeidet som utføres
- praksisstedet må ha yrkesskadeforsikring
- studenten skal følge de arbeidstidbestemmelsene og de regler som gjelder på arbeidsplassen
- studenten skal følge de verneregler som gjelder og at det er praksisstedets ansvar å informere om reglene
- følge hefte «retningslinjer for praksis gjennomført som praksisutplassering»
- retningslinjer i forhold til fravær
- krav til veileders kompetanse og yrkeserfaring

hvem som er kontaktperson og skolens administrative ansvarlig.

Avtalen beskriver godt kompetansen og kapasiteten til eksterne praksisveiledere. Veileder skal ha fagskoleutdanning i palliativ omsorg/kreftomsorg og lindrende pleie eller relevant høyskoleutdanning, samt minimum 2 års yrkesutdanning fra palliativ omsorg og arbeide minimum 75 % stilling. Ifølge avtale skole-praksissted skal fravær normalt ikke forekomme, mens i studieplanen side 41 står det at studenten må være tilstede 90 % av den planlagte praksistiden. Vi mener at dette kan bidra til uklare forventninger til studenten. I avtale skole-praksissted bør det fremkomme at studenten kan ha inntil 10 % fravær ved sykdom. Vi mener praksisavtalen sikrer studenten en trygg og god praksisplass som ivaretar fagskolens og studentens krav til praksis.

Praksisplasser for studenter ved fagskoleutdanning i palliativ omsorg

Tabell Praksisplasser for studenter ved fagskoleutdanning i palliativ omsorg (vedlegg søknaden) gir en oversikt over virksomheter tilbydere har inngått intensjonsavtale med:

- Horten kommune, Braarud Senter, lindrende enhet
- Sande kommune Sandetun pleie og rehabilitering
- Tønsberg kommune, Træleborg sykehjem, lindrende avdeling
- Sandefjord, S. medisinske senter, lindrende avdeling
- Larvik kommune, helse- og omsorgstjenesten

Når det gjelder Re kommune, er det per i dag ikke inngått en formalisert intensjonsavtale, men de har en formell samarbeidsavtale. Det kommer også frem at utdanningen har og i flere år har hatt et

kontinuerlig samarbeid for andre helsefaglige utdanninger, med kommunene Horten, Tønsberg, Sandefjord, Larvik og Færder. Både sykehjem og hjemmesykepleie er aktuelle praksisplasser.

Intensjonsavtalen

Formålet med intensjonsavtalen er å etablere et samarbeid for å sikre kontinuitet og kvalitet på opplæring i praksis. Avtalen fornyes hvert tredje år, og har tre måneders gjensidig oppsigelse. Overordnet mål kommer frem i avtalen. Lengden på praksis er tretti timer per uke i ti uker. Det kreves at studenten må ha fullført og bestått de fire første emnene av utdanningen før praksisperioden. Antall studenter avtales for hvert studentkull.

Vi mener at praksis på lindrende enhet og i hjemmetjenesten er velegnede praksisplasser med hensyn til læringsutbytte studenten skal oppnå i praksis. I studieplanen side 10 står det at «studenten må, i samarbeid med faglærer og praksisveileder, tilpasse læringsutbyttebeskrivelsene til praksisstedets egenart og eget læringsbehov». Det er bra at fagskolen har intensjonsavtaler med tre praksissteder med lindrende enhet. Vi mener at det er positivt at studentene skal ha praksis i kommunehelsetjenesten siden det er stort behov for fagarbeidere med kompetanse innen palliativ omsorg her. Vi ser dette som et viktig tiltak for å rekruttere og holde på kompetanse i kommunehelsetjenesten, noe som vil kunne komme pasientene til gode.

Alle intensjonsavtalene er underskrevet av virksomheten og av avdelingsleder for Fagskolen i Vestfold. I intensjonsavtalen med Sande kommune, Sandetun pleie og rehabilitering, er det lagt inn et forbehold om tidsperiode og antall studenter. Studenter ved HIBU og Kompetansebyggeren har fortrinnsrett til praksisplasser. Vi mener det dermed ikke kan vurderes om det er sannsynlig med praksisplasser på denne arbeidsplassen. Skolen står da per i dag med konkret avtale om praksis på kun fire arbeidsplasser. Tre av praksisplassene er på lindrende enheter, som kan være små enheter. Vi stiller spørsmål ved om det er sannsynlig at de kan ta imot fra 1 til 5 studenter i 10 uker på samme tid, og vil anbefale tilbyder å inngå flere praksisavtaler med lindrende enheter.

Vi mener imidlertid tilbyder sannsynliggjør at praksis er gjennomførbart og sikrer at de læringsaktivitetene som foregår utenfor fagskolen er tilstrekkelig kvalitetssikret.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på meget en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør

- om mulig inngå flere praksisavtaler ved lindrende enheter
- formidle like forventinger til studentens sykefravær i studieplanen og i avtale skolepraksissted

3.1.5 Fagskolepoeng og arbeidsmengde

(5) Utdanningen skal ha et omfang av 30, 60, 90 eller 120 fagskolepoeng.

(6) Det totale antall arbeidstimer for studentene skal normalt være mellom 1500–1800 timer per år.

Beskrivelse og vurdering

Utdanningen har et omfang på 60 fagskolepoeng og tilbys som deltidsstudium over to år. I søknaden er det totale antallet arbeidstimer angitt til 1637. Søknaden fyller dermed formkravene i § 3-1 (5) og (6).

- Emne 1 Fellesgrunnlag for fagskoleutdanningene i helse og oppvekstfag, 14 poeng, 18 uker på deltid, obligatorisk undervisning 180 timer, veiledning 32 timer, selvstudium 162, sum arbeidsmengde 302 timer
- Emne 2 Palliasjon ti poeng, 12 uker på deltid, obligatorisk undervisning 72 timer, veiledning 22 timer, selvstudium 108 timer, sum arbeidsmengde 202 timer
- Emne 3 Sykdommer og palliativ omsorg til alvorlig syke og døende, 16 poeng, 20 uker deltid, obligatorisk undervisning 120 timer, veiledning 35 timer, selvstudium 180 timer, sum arbeidsmengde 335 timer
- Emne 4 Palliative tjenestetilbud, organisering, og pasienttilpassende forløp, syv poeng, åtte uker deltid, obligatorisk undervisning 48 timer, veiledning 16 timer, selvstudium 72 timer, sum arbeidsmengde 136 timer
- Emne 5 Hovedprosjekt, 14 poeng, 18 uker deltid, obligatorisk undervisning 24 timer, veiledning 4 timer, selvstudium 274 timer, sum arbeidsmengde 302 timer
- Praksis, 10 uker deltid, 300 timer praksis for studenter som har praksis på annen arbeidsplass. Antall timer praksis er ikke oppgitt for studenter som velger praksis på egen arbeidsplass.

Utdanningen er organisert som deltidsstudium over 2 år, med en skoledag og en dag med organisert veiledning i uken. Ifølge studieplanen utgjør teoriundervisning og veiledning åtte timer per uke og selvstudium ni timer per uke (studieplanen, side 8). Etter vår vurdering av Tabell 5.2 «oversikt over studiets omfang», mener vi at fordelingen av fagskolepoeng og fordeling og sum arbeidsmengde er rimelig fordelt. Vi vil påpeke at ti ukers praksis utgjør ca. 20 % av totalt antall arbeidstimer. Det er ikke oppgitt forventet antall arbeidstimer for praksis på egen arbeidsplass. Vi kan derfor ikke vurdere om omfanget er tilstrekkelig til at studentene med slik praksis på egen arbeidsplass oppnår læringsutbyttet. Det er også nødvendig for studentene å kjenne forventet arbeidsbelastning. Slik vi ser det må praksis gis uttelling i fagskolepoeng (eller nå studiepoeng). Som det fremgår av forskrift om fagskoleutdanning tildeles fagskolepoeng etter den relative vekten det har i arbeidsbelastning for studentene og læringsutbytte innenfor utdanningen. Tilbyder må derfor foreta en ny faglig vurdering av omfang og fordeling av fagskolepoeng på de ulike emene.

Imidlertid mener vi at læringsutbyttebeskrivelsene er for ambisiøse og indikerer for stor bredde i studiet, og at arbeidskravene i enkelte av emnene blir for omfattende. Dette kommer vi tilbake til i forbindelse med vurderingene i henhold til § 3-2 om læringsutbytte og § 3-3 om undervisningsformer og læringsaktiviteter.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- gi uttelling i fagskolepoeng for praksis etter den relative vekten det har som arbeidsbelastning i utdanningen, og dermed foreta en ny faglig vurdering av omfang og fordeling av fagskolepoeng på de ulike emnene

- oppgi forventet antall arbeidstimer for praksis på egen arbeidsplass. Ved avvik fra timeantallet for praksis på annen arbeidsplass, må tilbyder begrunne hvorfor omfanget av praksis på egen arbeidsplass er tilstrekkelig til å oppnå læringsutbyttet

3.2 Læringsutbytte (§ 3-2)

Utdanningen skal gi ett samlet læringsutbytte som er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttet skal beskrive kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse som studentene oppnår etter fullført utdanning, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring.

Vurdering

De overordnede læringsutbyttebeskrivelsene for studietilbudet slik de er presentert i studieplanene:

Kunnskaper

Kandidaten

- har kunnskap om alvorlige sykdommer, behandling, konsekvenser av sykdom og bivirkninger av behandling
- har kunnskap om verdigrunnlaget for palliasjon, og om hvordan pasientsentrert tilnærming og livshjelp kan bidra til å fremme helse og livskvalitet hos pasienter med alvorlig og uhelbredelig sykdom
- har kunnskap om faglige verktøy i arbeidet med å kartlegge helsetilstand, ressurser, symptomer og behov hos pasienter som er i en palliativ fase
- har kunnskap om døden og palliativ omsorg ved livets slutt for alvorlig og uhelbredelig syke og deres pårørende
- har innsikt i rettigheter, støtteordninger, lovverk og nasjonale anbefalinger og retningslinjer knyttet til alvorlig og uhelbredelig sykdom og død
- har kunnskap om organisering av tjenestetilbudet knyttet til palliasjon og kjennskap til ansvar og oppgaver for aktører og samarbeidsparter i ulike pasientforløp
- kan oppdatere sin kunnskap om palliativ omsorg ved alvorlige og uhelbredelige sykdommer og ved livets slutt
- forstår hvordan palliativ omsorg er en ressurs i velferdsstaten, og bidrar til trygghet og helsefremming for alvorlig og uhelbredelig syke og deres pårørende og for befolkningen og samfunnet for øvrig

Ferdigheter

Kandidaten

- kan anvende kunnskap om alvorlige sykdommer og behandling til å observere symptomer og bivirkninger hos den enkelte pasient
- kan anvende kunnskap om pasientsentrert tilnærming og livshjelp til å veilede pasienter om mestring når helse og funksjonsevne endres
- kan anvende ulike kommunikasjonsformer, og -teknikker i møte med alvorlig og uhelbredelig syke pasienter og deres pårørende
- kan kartlegge helsetilstand, ressurser, symptomer og behov hos alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter ved hjelp av standardiserte observasjonsskjemaer og kartleggingsverktøy
- kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for problemstillinger i palliativ omsorg, og kan vurdere kildene kritisk

- kan kartlegge situasjoner i møte med alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter, og identifisere faglige og etiske problemstillinger og behov for å iverksette tiltak

Generell kompetanse

Kandidaten

- har forståelse for faglige og etiske prinsipper og retningslinjer for palliasjon og palliativ omsorg
- har utviklet en etisk grunnholdning som kommer til uttrykk ved at han/hun ivaretar alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienters integritet, brukervedvirkning og faglig forsvarlighet
- kan utføre palliativ omsorg etter alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienters ønsker og individuelle behov
- kan bygge relasjoner med kollegaer og på tvers av avdelinger og etater i det tverrfaglige samarbeidet for å ivareta pasientenes helhetlige behov knyttet til alvorlig og uhelbredelig sykdom, lidelse og død kan utvikle arbeidsmetoder og tjenester i palliativ omsorg for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter gjennom kunnskapsdeling, bevisstgjøring og etisk refleksjon på arbeidsplassen

Struktur

Læringsutbyttebeskrivelsen i studieplanen er tydelig inndelt i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse som tilsvarer læringsutbyttebeskrivelsen i fagskole 1 (5.1) i nasjonalt klassifikasjonsrammeverk (NKR). Deskriptorene som brukes er riktig plassert i de ulike kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Beskrivelsen av læringsutbyttene dekker alle de relevante deskriptorene fra NKR på en riktig måte.

Nivå

Tilbyder beskriver i studieplanen at læringsutbyttebeskrivelsen tilsvarer 5.1 i NKR (studieplanen, side 6). Deskriptorene som brukes viser at læringsutbyttene ligger på nivå 5.1 i (fagskole 1) i NKR. Det er samsvar mellom læringsutbyttebeskrivelsen i studieplanen og i søknaden.

Utformet som kompetansebeskrivelse

Læringsutbyttebeskrivelsen er utformet slik at den beskriver den kompetansen studentene skal ha etter endt utdanning, altså hva de skal kunne, vite og være i stand til å gjøre. De fleste læringsutbyttene er beskrevet tydelig, slik at studentene kan kontrollere at de får den utdanningen de er lovet. Et unntak er læringsutbyttet under kunnskaper: «har kunnskap om alvorlige sykdommer, behandling, konsekvenser av sykdom og bivirkninger av behandling» (side 6 studieplanen). Vi mener det er uklart hvilken kunnskap studentene skal inneha etter endt utdanning med tanke på alvorlig og uhelbredelige sykdommer, behandling og konsekvenser av sykdommen. Vi vurderer beskrivelsen av dette læringsutbyttet som for generelt, for omfattende, og dessuten at relevansen for palliativ omsorg ikke er tilstrekkelig tydelig. Dette læringsutbyttet kunne inngått i flere fagskoleutdanninger. Vi mener at læringsutbyttet må avgrenses, og at det tydeligere må fremkomme at det er kunnskap innenfor palliativ omsorg de skal inneha etter endt utdanning. Vi forslår: har kunnskap om palliativ omsorg ved alvorlige og uhelbredelige sykdommer og kunnskap om konsekvenser for pasientens dagligliv. Vi mener at dette kan bidra til å tydeliggjøre læringsutbyttet og knytte læringsutbyttet tydeligere til utdanningens faglige profil, slik at det blir tydeligere for studentene hva de skal kunne etter endt utdanning, samt for arbeidslivet å vurdere studentens yrkeskompetanse.

Faglig innhold/profil

Læringsutbyttebeskrivelsen omhandler kompetanse innen sentrale områder innen palliativ omsorg for fagarbeidere:

- verdigrunnlaget for palliativ omsorg, livshjelp, kartlegging av blant annet symptomer, omsorg ved livets slutt, organisering av det palliative tjenestetilbudet, kommunikasjon med alvorlig syke og deres pårørende, å finne informasjon og fagstoff, identifisere faglige og etiske problemstillinger og iverksette tiltak og tverrfaglige samarbeid.

Vi mener at studietilbudets læringsutbytter reflekterer et studieprogram som har som ambisjoner å gi studentene et godt grunnlag til å jobbe selvstendig etter endt utdanning. Læringsutbyttene gir løfte om oppdatert og bred kompetanse innen palliativ omsorg som er en kompetanse yrkesfeltet, spesielt kommunehelsetjenesten, har behov for. Studentens vitnemål vil med unntak av læringsutbytte «har kunnskap om alvorlige sykdommer, behandling, konsekvenser av sykdom og bivirkninger av behandling (side 6 studieplanen)», gi en fremtidig arbeidsgiver tilstrekkelig informasjon om hva studenten kan, vet og er i stand til å gjøre. Læringsutbyttene er beskrevet konkret, slik at studentenes yrkeskompetanse kommer frem. Vi vurderer at læringsutbytte er realistisk da det beskriver kompetanse for fagarbeidere.

Imidlertid ligger læringsutbyttet: «kan anvende kunnskap om alvorlige sykdommer og behandling til å observere symptomer og bivirkninger hos den enkelte pasient» (studieplanen side 7) på et for lavt faglig nivå. Etter å ha gjennomført fagskoleutdanningen i palliativ omsorg, bør fagarbeideren ikke bare være i stand til å observere symptomer hos alvorlig syke eller døende, men bør være i stand til å iverksette ikke-medikamentelle tiltak for å lindre symptomer, samt være i stand til å vurdere når det er nødvendig å trekke inn kompetanse på høyere nivå fra det tverrfaglige teamet.

I læringsutbytte «har kunnskap om døden og palliativ omsorg ved livets slutt for alvorlig og uheldelig syke og deres pårørende» (studieplanen side 7) mener vi at det er uklart hvilken kunnskap om døden studenten skal tilegne seg. Menes det her kunnskap om tegn på at pasienten har kort tid igjen å leve og/eller er døende?

Læringsutbytte «kan anvende kunnskap om alvorlige sykdommer og behandling til å observere symptomer og bivirkninger hos den enkelte pasient» (studieplanen, side 7). Vi mener at dette er viktige ferdigheter hos fagarbeideren. I tillegg mener vi at studenten må kunne anvende kunnskap om alvorlige sykdommer og behandling til å til å ivareta grunnleggende behov hos den enkelte pasient.

Etter endt utdanning vil ikke studenten ha behov for generelle opplæringstiltak i palliativ omsorg på arbeidsstedet, siden studenten tilegner seg denne kompetansen gjennom utdanningen. Vi mener at læringsutbyttet er oppdatert med hensyn til utviklingen innen yrkesfeltet siden læringsutbyttene omhandler relevant slutt kompetanse. Med unntak av læringsutbyttet «har kunnskap om alvorlige sykdommer, behandling, konsekvenser av sykdom og bivirkninger av behandling (studieplanen side 6)» er læringsutbyttebeskrivelsen fagspesifikk. Dessuten brukes begrepet «palliasjon» som er definert i studieplanens innledning og begrepet «palliativ omsorg» som ikke er definert i studieplanen om hverandre. Denne bruken av begreper kan gjøre det vanskelig for studentene å vurdere hvilken kompetanse de skal tilegne seg gjennom studiet.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- avgrense læringsutbyttet «har kunnskap om alvorlige sykdommer, behandling, konsekvenser av sykdom og bivirkninger av behandling» slik at det tydeligere fremkommer at det er kunnskap innenfor palliativ omsorg studenten skal inneha etter endt utdanning.
- revidere læringsutbyttet: «kan anvende kunnskap om alvorlige sykdommer og behandling til å observere symptomer og bivirkninger hos den enkelte pasient» slik at det også inkluderer ferdigheter i å iverksette ikke-medikamentelle tiltak for å lindre plagsomme symptomer
- tydeliggjøre hva studenten skal vite med hensyn til læringsutbytte «har kunnskap om døden»

3.2 Utdanningens innhold og oppbygning (§ 3-3)

3.3.1 Utdanningens navn

(1) Utdanningens navn skal være dekkende for innholdet og det læringsutbyttet utdanningen gir.

Beskrivelse og vurdering

Utdanningens navn er Palliativ omsorg. Navnet er dekkende for det beskrevne innholdet og læringsutbyttet i utdanningen. Navnet er tilfredsstillende og dekkende for utdanningen. Palliativ medisin er betegnelsen på det medisinske spesialområdet, mens «palliativ care» brukes om det faglige feltet som en helhet på engelsk. Det finnes ingen fullgod norsk oversettelse av ordet «care» på norsk. Rent praktisk omfatter «palliative care» både behandling, pleie og omsorg. Navnet palliativ omsorg understreker pleie- og omsorgsdimensjonen, som er sentral for fagarbeiderens yrkesutøvelse. Palliativ omsorg er etter vår vurdering godt kjent i denne sektoren og i samfunnet generelt og gjenspeiler hovedinnholdet i utdanningen.

Likevel vil vi påpeke at begrepet palliasjon defineres i kapittel 1 i studieplanen, mens begrepet palliativ omsorg defineres ikke. I studieplanen fremkommer heller ikke sammenhengen eller forskjeller mellom palliativ omsorg og palliasjon. Vi kan ikke se at palliativ omsorg står som et begrep under sentrale tema. Begrepene palliativ omsorg og palliasjon brukes om hverandre under beskrivelsen av overordnede læringsutbytter. Vi mener det er uklart hva som er forskjellen på palliasjon og palliativ omsorg og anbefaler at palliativ omsorg defineres i innledningen i studieplanen siden det er navnet på utdanningen. Slik kan tilbyder unngå begrepsforvirring, og at det skapes for store forventninger hos studentene siden begrepet palliasjon brukes som et likeverdig begrep med palliativ behandling/lindrende behandling.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør

- definere begrepet palliativ omsorg i innledningen av studieplanen, siden dette er navnet på studieplanen og begrepet brukes i studieplanen

3.3.2 Utdanningens innhold og emner (3.4.2)

- (2) Utdanningens innhold skal være egnet for og nå læringsutbyttet.
(3) De ulike emnene skal til sammen bidra til at studentene oppnår utdanningens totale læringsutbytte.

Vurdering

Utdanningen består av fem emner og praksis (studieplanen side 9):

- Emne 1, 14 fagskolepoeng: Felles grunnlag for fagskoleutdanningen i helse- og oppvekstfag. Grunnelementer i helse- og sosialfagarbeid og samfunnsfaglige emner
- Emne 2, 9 fagskolepoeng: Palliasjon
- Emne 3, 16 fagskolepoeng: Sykdommer og palliativ omsorg til alvorlig syke og døende
- Emne 4, 7 fagskolepoeng: Palliativt tjenestetilbud, organisering og pasienttilpassede forløp
- Emne 5, 14 fagskolepoeng 14: Hovedprosjekt i palliativ omsorg □ Praksis, 10 uker

Emne 1 er fellesemne for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag, og hensikten med emnet er at studentene tilegner seg kunnskap og forståelse i en felles referanseramme for fagarbeidere. Sentrale tema fra emne 1 videreføres i de resterende emnene.

I emne 2 får studenten innføring i sentrale begrep i palliasjon og verdigrunnlaget som hospicefilosofien bygger på, livshjelp og forståelse for hva det innebærer å få en alvorlig og uhelbredelig sykdom.

Emne 3 omhandler alvorlige sykdommer, symptomer og behandling, bruk av standardiserte kartleggingsverktøy, symptomlindring (til barn, unge, voksne, eldre, stor vekt på smerte) og pleie og omsorg ved livets slutt.

I emne 4 lærer studentene blant annet om organiseringen av det palliative tjenestetilbudet og hjemmedød, samt egen yrkesrolle. Praksis gjennomføres etter emne 4 over en ti ukers periode.

Praksis kan gjennomføres som utplassering (studenter som ikke arbeider med palliativ omsorg til daglig) eller som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass.

Emne 5 er et fordypningsarbeid som skal være knyttet til praksis, samt ett eller flere av teamene i emne 1-4.

Utdanningen (emne 1-5 og praksis) dekker relevante elementer for at studentene skal nå utdanningens totale læringsutbytte. Likevel mener vi at det er noen forhold som tilbyder må vurdere.

Vurdering av innhold i utdanningen

I emne 3 er et av læringsutbyttene «har kunnskap om alvorlige hjerte- og lungesykdommer, kreft, nevrologiske sykdommer og demens» (studieplanen, side 24). Vi mener at emnet bør handle om mer enn forekomst, mulige årsaker og generell behandling av ulike kroniske sykdommer. Sykdomslæren må relateres til palliativ sykdomsfase. Dessuten må studentene tilegne seg kunnskap om palliative behov hos de ulike pasientgruppene. De ulike pasientgruppene vil kunne ha ulike symptomer, plager og behov i både palliativ sykdomsfase og ved livets slutt som fagarbeideren skal ivareta.

Et annet læringsutbytte er; «har kunnskap om konsekvenser av ulike alvorlige og uhelbredelige sykdommer ...» (studieplanen, side 24). Vi mener at det må presiseres hva som menes med

konsekvenser av ulike alvorlige og uhelbredelige sykdommer. Menes det konsekvenser for pasientens dagligliv eller komplikasjoner av sykdom?

I emne 2 integreres de pårørendes rolle. Dette er en viktig del av omsorgen til alvorlig syke og døende. Vi mener det må legges mer vekt på pårørendearbeid i emne 3. Læringsutbyttene og innhold vektlegger pårørendearbeid til døende pasienter, men pårørendearbeid må starte tidlig i den palliative sykdomsfasen. De pårørende må bli sett og hørt. Fagarbeideren vil ha mye pårørendekontakt, og det å møte og ivareta pårørendes behov er en viktig del av palliasjon.

Emne 3 vurderes som et meget omfattende emne med tanke på læringsutbytter og innhold. Studentene skal blant annet tilegne seg kunnskap om sykdommer som hjertesvikt, kols, nyresvikt, MS, ALS, Parkinson, brystkreft, lungekreft, tarmkreft, prostatakreft, føflekkreft og hjernesvulst, samt barnepalliasjon. Dette gjør omfanget på utdanningen stort. Vi ser at det er satt av 120 timer til obligatorisk undervisning, men mener at det må konkretiseres hva studenten skal lære både innenfor barnepalliasjon og de ulike diagnosegruppene. Det må tydeliggjøres at dette er en fagskoleutdanning og ikke en videreutdanning på høghskolenivå. Med unntak av emne 3 mener vi at det er realistisk at studentene skal nå læringsutbytte gjennom planen tilbyder presentere.

Praksis gjennomføres i 4. semester av utdanningen og strekker seg over ti uker. På side 9 i studieplanen oppgis det at ti ukers praksis utgjør ca. 25 prosent av samlet studietid. (Det kan innebære at det bør være minimum 15 fagskolepoeng som kan tas fra emne 2-5.) Dette vurderer vi som en hensiktsmessig ordning. Videre i vurderingen vil konsentrere oss om det faglige utbyttet for studenter som har praksis på egen arbeidsplass. I vedlegg 5 beskrives det at studenten arbeider med utviklingsprosjektet en dag i uken og at student og leder må avklare tidsrammen. Mye av ansvaret for å gjennomføre praksis legges på studenten, som på grunn av begrensede ressurser på arbeidsplassen, med lite tid på grunn av mange oppgaver som skal utføres, eller sykefravær blant personalet, kan komme i skvis mellom studentrollen og arbeidstagerrollen. Det er viktig at studenten kan være student, og ikke kun går inn i sine vante oppgaver som fagarbeider.

Vi mener også at en dag i uken kan bli knapt med tid for gjennomføring av utviklingsprosjektet. For en generell vurdering av rammene rundt praksis og arbeidsmengden i praksis viser vi til henholdsvis 3.1.4, 3.1.5 og 3.4.2.

Pensumlitteratur

Vi mener at pensumlitteratur i emne 2 og 3 om palliasjon: Nordisk lærebok, Kreftsykepleie og Håndbok i lindrende behandling» ligger på et for høyt ambisjonsnivå med hensyn til læringsutbyttebeskrivelsen. Boken «Palliasjon: Nordisk lærebok» er beregnet på medisinerstudenter, sykepleiere under utdanning, leger og annet helsepersonell. Den kan også inngå som pensum på bachelorutdanningen i helsefagene. «Kreftsykepleie» er skrevet for videreutdanninger i palliasjon og kreftsykepleie og deler av boken er relevant for bachelorutdanningen i sykepleie. Pensum om plagsomme symptomer hos alvorlig syke og døende pasienter er medisinsk rettet med spesiell oppmerksomhet på medikamentell behandling. Pensum omhandler i mindre grad ikke-medikamentelle tiltak som pleie og omsorg som vil være sentralt for fagarbeiderens yrkesutøvelse. Vi mener at det er viktig at pensum i større grad har oppmerksomhet på ikke-medikamentelle tiltak, pleie og omsorg til alvorlig syke og døende. Sykdomslæren er satt opp som tillegglitteratur. Siden sykdomslære er vektlagt i læringsutbyttene, bør den være oppført på pensumlisten.

Vi anbefaler tilbyder å vurdere boken: «En verdig alderdom (Omsorg ved livets slutt)» fra 2014 som er redigert av Marianne Sætrang Holm og Stein Husebø som pensumlitteratur. Tidsskriftet «Omsorg – Nordisk tidsskrift for palliativ medisin» kan inneholde artikler som kan være relevant for fagarbeidere. Det er viktig at pensum gir studenten kjennskap til det de skal utøve i klinisk praksis.

Emner

Tilbyder beskriver i studieplanen at emne 1 danner et felles grunnlag for fagskoleutdanningene i helse- og oppvekstfag som skal bidra til at studentene utvikler nødvendig kunnskap og forståelse i en felles referanseramme for yrkesutøvere i helse- og sosialtjenesten. Emne 1 inneholder tema som etikk, sosiologi, psykologi, kommunikasjon og samhandling som danner basis og videreføres i emne 2-4. Videre beskriver tilbyder i studieplanen at de fagspesifikke emnene (emne 2-4) bygger på hverandre og bør gjennomføres i kronologisk rekkefølge. Etter emnene 1-4 følger praksis med praksisutplassering eller som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass. Gjennom praksis blir studenten utfordret til å anvende ny kunnskap og nye ferdigheter i yrkesutøvelsen. I emne 5 vil studentene på bakgrunn av de forgående emnene og praksis fordype seg i og drøfte en selvvalgt problemstilling (studieplanen, side 10).

Vi mener at studentene vil oppnå læringsutbytte for utdanningen ved hjelp av de oppgitte emnene. Vi ser tydelig at emne 1 videreføres i utdanningen. Vi mener at de fagspesifikke emnene bygger på hverandre og er logisk oppbygd ved at studentene først lærer om sentrale begreper innen palliasjon og verdigrunnlaget for hospicefilosofien. Deretter lærer studentene om palliativ omsorg til alvorlig syke og døende, etterfulgt av et emne om det palliative tjenestetilbudet og organisering. Vi mener det er positivt at praksis er lagt etter de fagspesifikke emnene, fordi dette vil bidra til at studentene kan anvende tilegnet fagkunnskap i praksis. Emne 5 vil også hjelpe studentene til å integrere teori og praksis ved at de fordyper seg i en selvvalgt problemstilling der praksiserfaring og teori anvendes.

I søknaden skriver tilbyder at emnene bygger på hverandre, og må fullføres og bestås i kronologisk rekkefølge. Dette kan bidra til at studenten ser sammenheng mellom teori og praksis, samt ser flere læresituasjoner i praksis. Praksisperioden må være bestått for at studenten skal kunne ta emne 5. Vi mener dette er viktig, da studenten i emne 5 skal fordype seg i en problemstilling som tar utgangspunkt i både teori og praksiserfaringer.

I søknaden beskriver tilbyder at det overordnede læringsutbytte er konkretisert i læringsutbyttebeskrivelser for hvert emne. Videre beskrives det at for å sikre at alle læringsutbyttebeskrivelsene på emnenivå er forankret i de overordnede læringsutbyttebeskrivelsene og motsatt, at alle overordnede læringsutbyttebeskrivelser i alle tre kategorier er representert ved minst én læringsutbyttebeskrivelse i den samme kategorien på emnenivå, er det laget en matrise som viser den innbyrdes sammenhengen. Gjennomgang av studieplan og læringsutbyttematrisen viser at alle emnene inneholder deskriptorer fra de tre kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Det er i stor grad sammenheng mellom de overordnede læringsutbyttene og læringsutbyttene for det enkelte emne. Det er ett sted vi ikke ser denne sammenhengen. Læringsutbytte i emne 4 «har forståelse for egen yrkesrolle, ansvar og oppgaver i den palliative omsorgen for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter og deres pårørende» (E4G3) må komme inn på et tidligere tidspunkt i utdanningen. Vi forslår å flytte dette læringsutbyttet til emne 2 slik at studentene tidligere i utdanningen har kunnskap om og forståelse for sin yrkesrolle i palliativ omsorg og symptomlindring

(emne 3). Dette vil bidra til å gjøre det tydeligere for studentene hva de skal lære i emne 3 med hensyn til fagarbeiderens ansvar og funksjon.

Men hensyn til læringsutbyttematrisen vil vi påpeke at læringsutbytte «har innsikt i tiltaksplanen Livets siste dager (E3K7)» ikke gir kunnskap om det overordnede læringsutbytte «har innsikt i rettigheter, støtteordninger, lovverk og nasjonale anbefalinger og retningslinjer knyttet til alvorlig og uhelbredelig sykdom og død (OK5)». Livets siste dager er en tiltaksplan for døende pasienter, og er ikke en rettighet, støtteordning, nasjonale anbefaling eller retningslinje. Vi mener at dette læringsutbyttet er relevant og viktig, men bør heller relateres til det overordnede læringsutbytte «har kunnskap om døden og palliativ omsorg ved livets slutt for alvorlig og uhelbredelig syke og deres pårørende (OK4).

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- legge mer vekt på pårønderarbeid i emne 3
- relatere sykdomslære til palliativ sykdomsfase
- sikre at studentene tilegner seg kunnskap om palliative behov hos de ulike pasientgruppene
- presisere hva som menes med konsekvenser av ulike alvorlige og uhelbredelige sykdommer
- konkretisere hva studenten skal lære innenfor barnepalliasjon og de ulike diagnosegruppene
- tydeliggjøre at dette er en fagskoleutdanning og ikke en videreutdanning på høgskolenivå. Dette kan gjøres ved å konkretisere og relatere beskrivelsen av innholdet i de enkelte emnene til fagarbeiderens ansvar og funksjon i palliativ omsorg
- tydelig beskrive rammene for praksis for studentene som har praksis ved eget arbeidssted
- redegjøre for hvordan studenter i praksis som utplassering oppnår det samme læringsutbytte som de studentene som gjennomfører utviklingsprosjekt i sin praksis.
- Revidere pensum slik at det i større grad er relevant for fagarbeiderens ansvar og funksjon. Pensum må rettes mer mot ikke-medikamentelle tiltak i symptomlindring, pleie og omsorg til alvorlig syke og døende
 - flytte læringsutbytte «har forståelse for egen yrkesrolle, ansvar og oppgaver i den palliative omsorgen for alvorlig og uhelbredelig syke og døende pasienter og deres pårørende» (emne 4) til et tidligere tidspunkt i utdanningen

3.3.3 Studieplanen

(4) Studieplanen skal tydelig vise utdanningens innhold og oppbygning.

Beskrivelse og vurdering

Vi mener at studieplanen er gjennomarbeidet og forståelig skrevet, samt oversiktlig slik at de får all nødvendig informasjon som de bør ha. Dette bidrar til at studentene kan nå læringsutbytte.

Studieplanen for Palliativ omsorg inneholder alle elementene som NOKUT forventer at en studieplan skal inneholde. Det framgår hva som er utdanningens navn, hvilke krav som stilles til opptak, og hva som er utdanningens omfang og forventet arbeidsmengde for utdanningen som helhet og for hvert enkelt emne inkludert praksisutplassering på annen arbeidsplass (s 9).

Videre inneholder studieplanen overordnede læringsutbyttebeskrivelser og beskrivelse av det faglige innholdet, en synliggjøring av oppbygning og organiseringen av utdanningen og en redegjørelse for sammenhengen mellom emnene. For hvert emne beskrives læringsutbytte, innhold, arbeids/mappekrav og vurderingsformer, pensumlitteratur med antall sider per kilde og totalt antall sider pensum per emne, samt tillegglitteratur. Undervisningsformer og læringsaktiviteter er beskrevet i et eget kapittel. Vurderingen av innholdet i og organiseringen av studiet gjøres i tilknytning til andre krav.

Studentene får utlevert studieplanen i papirversjon ved studiestart der den gjennomgås grundig, samt trekkes inn i undervisning og veiledning gjennom hele studieåret. Dessuten vil studieplanen være tilgjengelig for studentene via læringsplattformen og på fagskolens nettsider. Vi mener dermed at studieplanen gjøres kjent for studentene på en meget hensiktsmessig måte.

Når det gjelder praksis gjennomført som utviklingsarbeid på egen arbeidsplass viser vi til våre vurderinger og må punkter under 3.1.4, 3.1.5 og 3.3.2.

Når det gjelder pensum relatert til lovverk, nasjonale planer og retningslinjer fra departementet og direktoratet, er det ikke spesifisert hva som er pensum eller oppgitt antall sider pensum. Vi mener at det må presiseres hva som konkret er pensum med antall sider, slik at vi kan vurdere om det er realistisk, og slik at studentene vet hva de kan forvente seg av arbeidsmengde. Tilbyder står fritt til å endre pensum for senere kull etter behov, så lenge det er egnet til å hjelpe studentene til å oppnå det overordnede læringsutbyttet. Det vi er opptatt av er at det som til enhver tid er gjeldende pensum må være oppgitt i studieplanen.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder må

- presisere hva som er pensum med antall sider med hensyn til lovverk og nasjonale planer og retningslinjer fra departementet og direktoratet

3.4 Undervisningsformer og læringsaktiviteter (§ 3-4)

3.4.1 Veiledning og oppfølging

(1) Utdanningen skal ha et pedagogisk opplegg som sikrer god veiledning og oppfølging av studentene både som gruppe og individ.

Beskrivelse og vurdering

Veiledning beskrives både i søknaden og i studieplanen. I søknaden oppgis det at teoriundervisningen og veiledningen har et omfang på rundt åtte timer per uke.

Studentene får veiledning på skolen individuelt, i gruppe og i samlet klasse, samt veiledning via læringsplattformen, Adobe connect og telefon etter avtale. Videre får studentene veiledning på arbeidskrav og skriftlig vurdering på alle mappekrav som inkluderer oppsummeringer av styrker og svakheter, samt om hvordan arbeide videre får å nå læringsutbytte. I tilknytning til hovedprosjektet har studentene rett til veiledning inntil fire klokketimer, som kan deles opp i mindre enheter (studieplanen, side 11; søknaden, side 11).

I praksisperioden får studentene uavhengig av praksistype (egen arbeidsplass eller praksisutplassering) oppfølging av faglærer og praksisveileder. Studentene får individuell klinisk veiledning av faglærer i praksis (praksisutplassering), mens studentene som gjennomfører praksis på egen arbeidsplass får veiledning hovedsakelig på prosjektarbeid av faglærer og en times veiledning per uke av praksisveileder. Uavhengig av praksis får studentene oppfølging av faglærer på mål- og planmøte og på midt- og sluttevaluering.

Vi mener at det pedagogiske opplegget som skisseres er meget godt og i tilstrekkelig grad sikrer veiledning og oppfølging. Veiledningen gis på gruppe- og klassenivå, men også individuelt. Det bidrar til at faglærer kan tilpasse veiledningen etter den enkelte students behov. Opplegget som beskrives, sikrer at studentene får kontinuerlig veiledning gjennom utdanningen. Vi mener at det er meget positivt at studentene får skriftlig tilbakemelding på arbeidskrav med oppsummering av styrker og svakheter, samt hva studenten må gjøre for å nå læringsutbytte. Vi mener at dette fremmer læring og utvikling slik at studenten oppnår læringsutbytte for utdanningen.

I søknaden beskriver tilbyder oppfølging av studentene ved fravær og tilrettelegging. Skolen har en egen studiekoordinator som «sørger for at alle som mener de har rett til tilpasset undervisning, eksamen eller hjelpemidler som er nødvendig for å gjennomføre undervisningen får dette. Stort fravær blir registrert og studenter blir kontaktet av avdelingsleder som følger med på fravær i den enkelte klasse. Studiekoordinatoren og avdelingsleder prøver å finne løsninger for den enkelte student i samtale med studenten.» På den måten prøver skolen å være i forkant ved mistanke om nært forestående avbrudd. Studenter som slutter eller uteblir blir også fulgt opp via et eget skjema som benyttes i kvalitetsrapport og årsrapport. Studentene blir også kontaktet dersom skjemaet ikke blir utfylt. Vi mener det er en styrke at skolen støtter og følger opp studentene slik at de har en mulighet til å komme gjennom studiet på en god måte.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en meget tilfredsstillende måte.

3.4.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

(2) Undervisningsformer og læringsaktiviteter, herunder eventuell praksis, skal være tilpasset læringsutbyttet som skal oppnås.

Beskrivelse og vurdering

Undervisningsformer og læringsaktiviteter beskrives både i søknaden og i studieplanen. I studieplanen redegjøres det for samarbeid med yrkesfeltet, forelesninger, veiledning, mappemetodikk, gruppearbeid, praksis og hovedprosjekt.

Fra søknaden:

«Prosesslæring tilstrebes ved at studentenes egne erfaringer, praksiskunnskaper og teoretiske kunnskaper brukes gjennom utdanningen i form av diskusjoner, dialoger og arbeidskrav. Læringsaktivitetene skal være relevante og hensiktsmessige for å oppnå læringsutbyttet for utdanningen. Dette innebærer at studenten i tillegg til faglig utvikling også skal utvikle evne til samarbeid, kommunikasjon og praktisk yrkesutøvelse. Arbeidsmetoder som anvendes i studiet er forelesninger, dialogpreget undervisning, presentasjoner, øvelser, prosjektarbeid, gruppearbeid, praksis og selvstudium. ... Variasjon i valg av læringsaktiviteter er nødvendig for å oppnå en helhetlig kompetanse som omfatter både kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.»

I følge studieplanen skal forelesninger hjelpe studenten til å få oversikt og forståelse for fagene og inspirere studenten til å søke mer kunnskap. Det er totalt lagt opp til 372 timer obligatorisk undervisning gjennom utdanningen (studieplanen, side 9).

Mappemetodikk med mappekraft (arbeidskrav) benyttes for at studentene skal få bedre sammenheng i læringsprosessen. Studentene har totalt 11 arbeidskrav i løpet av utdanningen. De fagspesifikke arbeidskravene er relatert til tema som

- Palliasjon til alvorlig og uheldelige syke pasienter, - Døden – en del av livet.
- Alvorlig sykdom, behandling og konsekvenser,
- Palliativ symptomlindrende behandling,
- Pleie og omsorg ved livets slutt,
- Organisering og pasienttilpassede forløp og Yrkesutøvelse og kommunikasjon.

Fem av arbeidskravene er gruppeoppgaver, mens de resterende er individuelle oppgaver (studieplanen, side 35). Gruppearbeid benyttes gjennom hele utdanningen. Basisgrupper med ca. 3-5 studenter per gruppe etableres ved studiestart. Basisgruppene må utarbeide gruppekontakt og føre logg, samt skrive refleksjonsnotat. Hovedprosjektet er en obligatorisk fordypningsoppgave der studenten skal vise refleksjon over teori og praksis. Det er totalt lagt opp til 856 timer med selvstudium gjennom utdanningen (studieplanen, side 9).

Vi mener at tilbyder har lagt opp til varierte undervisningsformer og læringsaktiviteter som fremmer læring ved å involvere, aktivisere og ansvarliggjøre studentene gjennom selvstendig arbeid og arbeid i basisgruppene. Vi mener det er positivt at en overvekt av studiets omfang er selvstudium som gjør at studentene får tid til å jobbe med arbeidskrav både individuelt og i gruppe, samt tid til å jobbe med pensumlitteraturen. Studentene arbeider med arbeidskrav tilknyttet relevante og sentrale tema innen palliativ omsorg individuelt og i gruppe. Arbeidskravenes tema er relatert til sentrale overordnede og emnerelaterte læringsutbytter, og det er variasjon i temaet i de ulike arbeidskravene. Vi mener at den store variasjonen av undervisningsformer og læringsaktiviteter bidrar til at studentene kan oppnå det forventede læringsutbyttet.

Men to av arbeidskravene i emne 3 «Alvorlig sykdom, behandling og konsekvenser» og «Palliativ symptomlindrende behandling» må imidlertid relateres tydeligere til fagarbeiderens rolle i palliativ omsorg.

Tilbyder foreslår en skriftlig gruppeoppgave i emne 4 Yrkesutøvelse og kommunikasjon på 2000 ord. Vi mener at kommunikasjon læres best gjennom praktisk trening, og anbefaler at den skriftlige

oppgaven erstattes med praktisk ferdighetstrening i kommunikasjon i grupper. Ferdighetstrening i kommunikasjon der studentene rollespiller relevante case med tilbakemelding fra faglærer og medstudenter vil være en mer hensiktsmessig læringsaktivitet (arbeidskrav) for å nå læringsutbyttet. Studenter lærer av å samarbeide og forklare det de har lært til medstudenter. Dessuten er samarbeid sentralt i yrkeslivet. Vi mener derfor at det er positivt at det etableres basisgrupper ved studiestart, at basisgruppene må utarbeide gruppekontakt og føre logg, samt skrive refleksjonsnotat.

Det er uklart om det er fagskolen eller studentene selv som bestemmer gruppeinndelingen. Vi mener at det er viktig at fagskolen tar ansvar for gruppeinndeling slik at alle studentene opplever at de er velkommen i en gruppe. Vi mener det er positivt at studenten i det skriftlige fordypningsarbeidet fordyper seg i en problemstilling fra klinisk praksis og ett eller flere temaer fra utdanningens emner med veiledning fra faglærer. Vi mener at dette gjør at studentene kan fordype seg i sentrale problemstillinger som fagarbeideren vil møte i yrkesfeltet etter endt utdanning.

Praksis

I følge studieplanen er praksis en obligatorisk del av utdanningen og en vesentlig læringsaktivitet for at studenten skal oppnå utdanningens læringsutbytter. Praksis gjennomføres i fjerde semester av utdanningen og går over ti uker. Studentene kan velge mellom to ulike former for praksis. Det er utarbeidet egne læringsutbytter for praksis.

Den ene formen for praksis gjennomføres på arbeidsplasser som tilbyr helse- og omsorgstjenester til pasienter som har behov for palliativ omsorg. Tilbyder vil forsøke å etterkomme studentens ønsker om praksissted. I følge studieplanen, side 42, skal praksisveileder i samarbeid med student og faglærer/studiested legge til rette for læring i samsvar med læringsutbytter for praksis og studentens individuelle mål. I uke 1 eller 2 gjennomføres det mål- og planmøte der student, praksisveileder og faglærer avklarer forventinger til praksis og hverandre. På mål- og planmøtet gjennomgås dessuten studentens læringsbehov, hvordan studenten skal arbeide for å lære, turnusplan og arbeidskrav. Studentene arbeider med fire individuelle arbeidskrav:

- arbeidskrav 1 studentmappe: på bakgrunn av læringsutbyttene for praksis utarbeides individuelle mål og en plan for hvordan han/hun skal arbeide for å nå læringsutbyttene og de individuelle målene; skriftlig egenvurdering på bakgrunn av læringsutbytter, individuelle mål og plan før midt og sluttevaluering som leveres faglærer og praksisveileder
- arbeidskrav 2 livshistorieintervju
- arbeidskrav 3 symptom registrering med palliativ behandling
- arbeidskrav 4 praksisrapport (beskrivelse av praksisplassens organisering, ansvar og oppgaver og samarbeidspartnere ved praksisplassen) i praksisperioden

Studenten skal over en ti ukers periode være til stede i totalt 300 timer, og studenten må være til stede minimum 90 prosent i praksisperioden for at praksis skal kunne vurderes som bestått. Det gjennomføres midt- og sluttevaluering der student, praksisveileder og faglærer deltar.

Den andre formen for praksis gjennomføres som praksis på eget arbeidsted. Dette er aktuelt for studenter som til daglig arbeider innen fagfeltet (minimum 50 prosent). Studenten gjøre i praksisperioden et utviklingsarbeid på egen arbeidsplass etter bestemte retningslinjer. Det er utarbeidet læringsutbyttebeskrivelse for praksisperioden. I forkant av praksisperioden gjennomføres det mål- og planmøte der student, praksisveileder og faglærer avklarer forventinger til praksis og hverandre,

studentens læringsbehov, hvordan studenten skal arbeide for å lære, turnusplan og arbeidskrav.

Studentene har fire arbeidskrav:

- arbeidskrav 1 studentmappe: utarbeide individuelle mål for utviklingsarbeidet på bakgrunn av læringsutbyttene for praksis, skriftlig egenvurdering på bakgrunn av læringsutbytter, individuelle mål og fremdrift i utviklingsarbeidet før midt og sluttevaluering som leveres faglærer og praksisveileder
- arbeidskrav 2 prosjekt- og fremdriftsplan
- arbeidskrav 3 presentasjon av utviklingsarbeidet på praksisstedet i praksisperioden og på fagskolen i etter praksisperioden
- arbeidskrav 4 prosjektrapporten utarbeides parallelt med gjennomføringen av prosjektet

I følge studieplanen, side 60, anbefales det at studenten arbeider en dag i uken med utviklingsprosjektet, men at student og leder må avklare tidsrammen for dette. Videre beskrives det at det er obligatorisk fremmøte i praksisperioden både på arbeidsplassen og på samlinger på skolen (to skoledager i perioden) og at studenten skal utarbeide en arbeidsplan som viser når studenten er i ordinært arbeid og når vedkommende arbeider med utviklingsprosjektet. Vi vil bemerke at tilbyder ikke beskriver hvor mye studenten minimum må være til stede i praksisperioden for at praksis skal vurderes som bestått.

Læringsutbyttene på emnenivå er tydelig beskrevet, men det er de samme læringsutbyttene for de to praksisformene. Ett læringsutbytte innen kunnskap «har innsikt i kunnskapsbasert praksis og har kunnskap om utviklingsarbeid og kan oppdatere sin kunnskap om utviklingsprosjekter i helse- og omsorgstjenesten.» (studieplanen, side 40) og ett læringsutbytte innen generell kompetanse «kan bidra til kvalitetsforbedring i palliativ omsorg på arbeidsplassen ved å forbedre, planlegge, gjennomføre og evaluere utviklingsarbeid innenfor et avgrenset område.» (studieplanen, side 41), omhandler utviklingsarbeid. Vi kan ikke se hvordan studenter som gjennomfører praksis som utplassering skal oppnå denne kompetansen, da de ikke arbeider med utviklingsprosjekt i praksisperioden. Vi mener derfor at læringsutbyttene i større grad må tilpasses den enkelte praksisform.

Læringsutbyttene for praksis er tydelig delt inn i kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Læringsutbyttene for praksis er utledet fra det overordnede læringsutbytte og er hensiktsmessig med unntak av ett læringsutbytte: «kan anvende kunnskap om den alvorlig og uhelbredelig syke eller døende pasienten til å planlegge og iverksette tiltak som ivaretar pasientens behov for palliativ omsorg» (studieplanen, side 41). Dette krever mer faglig kompetanse av fagarbeider enn det som forventes i de overordnede læringsutbyttene som beskrives i studieplanen, side 6-7. Vi mener som tidligere nevnt at overordnede læringsutbytte også må inneholde ferdigheter som omhandler det å iverksette ikke-medikamentelle tiltak og delta i behandling.

For begge praksisformene mener vi at en praksisperiode på ti uker er tilfredsstillende. Studenter som har praksis på annen arbeidsplass, vil ha behov for noe tid til å bli trygg og kjent med praksisplassens rutiner og organisering, mens studenter som har praksis ved egen arbeidsplass kan trenge noe tid for å finne sin nye rolle, for å kunne lære.

Vi mener at det er uklare rammer for gjennomføring av praksis som utviklingsarbeid. Det er uklart hvor mange timer studenten må være til stede på egen arbeidsplass for å få godkjent praksis. Det fremkommer ikke om studenten har en studiedag i uken. Vi mener at studentene bør også ha en studiedag i uken for å kunne jobbe med oppgaven, kunne diskutere med medstudenter og for kunne

finne informasjon og fagstoff som er relevant for utviklingsprosjektet. Vi stiller spørsmål ved om det er tilstrekkelig med 10 dager for å arbeide med utviklingsprosjektet.

Vi mener at det er positivt med mål- og plansamtalene som gjennomføres ved begge praksisformene. Den er viktig for å avklare forventinger mellom student, praksisveileder og lærerveileder, samt hjelpe studenten med å legge en plan for å kunne nå læringsutbyttene.

Ved begge praksisformene utnevnes det en praksisveileder som skal være en som er godt kjent på praksisplassen og som har tilsvarende eller høyere utdanning enn studenten (studieplanen, side 40). Ved praksis som utplassering, får studenten individuell klinisk veiledning (før-, underveis- og etterveiledning) av praksisveileder gjennom praksisperioden. Faglærer veileder studenten ved mål- og plansamtaler, vurderingsmøter (midt- og sluttevaluering) og på arbeidskrav. Dessuten har studentene to dager på fagskolen der de reflekterer over praksis og får veiledning på arbeidskrav av faglærer. Ved praksis som utviklingsarbeid, veileder praksisveileder i forbindelse med gjennomføring av prosjektet som bør tilsvare en time per uke, men studenten kan ved behov få mer veiledning av praksisveileder. I en travel arbeidshverdag med mange arbeidsoppgaver og pasienter som har behov for hjelp, kan veiledning bli nedprioritert. Derfor mener vi at begrepet «bør», bør erstattes med inntil 1 times veiledning i uka. Faglærer veileder studenten på prosjektarbeidet. I tillegg veileder faglærer studentene på mål- og planmøte, midt- og sluttevaluering. Vi mener at opplegget som beskrives sikrer at studentene får oppfølging gjennom hele praksisperioden av godt nok kvalifisert personell.

Vurdering av studenten i praksisperioden skjer ut fra læringsinnsats, arbeidskrav, og læringsutbytter og gjøres av praksisveileder, faglærer og studenten som vurderer seg selv. Oppsummerende vurdering gjøres på individuell midtevaluering (etter 5-6 uker av praksis) og individuell sluttevaluering (etter 10 uker av praksis) (studieplanen, side 46, 64, 65). Arbeidsplan/turnus og arbeidskrav må være godkjent for at praksisperioden skal kunne vurderes til bestått. Ved tvil om bestått praksis, skal studenten ved midtevaluering eller senest tre uker før praksisperiodens slutt få skriftlig melding om at hun/han står i fare for å ikke bestå praksis. Dersom studenten viser adferd/handling som ikke er forenelig med faglig forsvarlighet, kan praksis vurderes til ikke bestått praksis selv om det ikke ble gitt melding om fare om ikke bestått praksis til midtevalueringen. Vi mener at vurderingen av studenten er tilfredsstillende da den bidrar til at studenten får kontinuerlig vurdering i praksisperioden. Dessuten er det mye læring i at studenten må vurdere seg selv.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt.

Tilbyder må

- relatere arbeidskravene i emne 3 «Alvorlig sykdom, behandling og konsekvenser» og Palliativ symptomlindrende behandling» tydeligere til fagarbeiderens rolle i palliativ omsorg
- må beskrive hvor mye studenter som gjennomfører praksis som utviklingsarbeid minimum må være til stede i praksisperioden for at praksis skal vurderes som bestått. Det må komme frem om disse studentene har en studiedag i uken eller ikke

Tilbyder bør

- erstatte skriftlig gruppeoppgave i emne 4 Yrkesutøvelse og kommunikasjon med praktisk ferdighetstrening i kommunikasjon

- tilpasse læringsutbyttene på emnenivå etter den enkelte praksisform

3.5 Fagmiljøet tilknyttet utdanningen (§ 3-5)

3.5.1 Undervisningspersonalets sammensetning og kompetanse

(1) Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse skal være tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet må samlet ha følgende kompetanse:

- a) Formell utdanning minst på samme nivå som det undervises i, innen det aktuelle fagområdet eller nærliggende fagområder. For nye fagområder der det ennå ikke tilbys tertiær utdanning, kan langvarig yrkespraksis erstatte formell utdanning.
- b) Pedagogisk kompetanse relevant for utdanningen. Minst én person skal ha formell pedagogisk utdanning og erfaring, og et særlig ansvar for utdanningens pedagogiske opplegg.
- c) Digital kompetanse relevant for utdanningen.
- d) Relevant og oppdatert yrkeserfaring.

Vurdering

Formell utdanning

De tre personene i det eksisterende fagmiljøet har alle utdanninger fra universitet eller høyskole i det aktuelle fagområdet. Undervisningspersonalets kompetanse er beskrevet i søknaden side 17,18 og 19.

Faglig ansvarlig er utdannet sykepleier med videreutdanning i smerte- og smertelindring, videreutdanning i geriatrikisk vurderingskompetanse og master i sykepleievitenskap. Hun forventes å være ferdig med praktisk-pedagogisk utdanning juni 2018. Vi beskriver og vurderer ansvar og kompetanse nærmere under 3.5.4 faglig ansvarlig. Vi mener at tilbyder presenterer en faglig ansvarlig som oppfyller kravene til formell kompetanse som er relevant for fagutdanningen Palliativ omsorg.

Faglærer i ti prosent stilling (ved utdanningen i palliativ omsorg) er utdannet sosionom og har praktisk-pedagogisk utdanning (underviser i emne 1).

Pedagogisk ansvarlig er utdannet sykepleier med videreutdanning i sykepleie til eldre og kronisk syke og har ettårig pedagogisk seminar. Hun studerer for tiden master i yrkespedagogikk og forventes å avslutte studiet juni 2020. Pedagogisk ansvarlig vil undervise ti prosent ved utdanningen.

For faglærer som skal ansettes kreves det enten sykepleierutdanning med videreutdanning eller lang yrkeserfaring fra fagfeltet eller helsefagarbeider med fagskoleutdanning i palliativ omsorg/kreftomsorg og lindrende pleie i kombinasjon med yrkesfaglærerutdanning og minimum to års yrkeserfaring fra palliativ omsorg (fra *Tabell 1 Undervisningspersonalet tilknyttet utdanningen*). Den som ansettes vil først ha 60 prosent stilling ved utdanningen som vil økes til 100 prosent ved oppstart av nytt kull studenter.

Vi mener at dette blir et relevant tverrfaglig sammensatt team av undervisere og veiledere som innehar tilstrekkelig formell kompetanse. Vi vil framheve at det er positivt at utdanningen trekker på tverrfaglig undervisningskompetanse.

Pedagogisk kompetanse og den pedagogisk ansvarlige

Pedagogisk ansvarlig er utdannet sykepleier med videreutdanning i sykepleie til eldre og kronisk syke, ettårig pedagogisk seminar og studerer master i yrkespedagogikk (forventes ferdig juni 2020). Faglig ansvarlig studerer praktisk-pedagogisk utdanning (forventes ferdig juni 2018). Faglærer har praktiskpedagogisk utdanning (60 studiepoeng.).

Den pedagogisk ansvarlig har undervisnings- og pedagogisk erfaring fra:

- 15 år undervisningserfaring fra videregående opplæring, innen helse og sosialfag/helse- og oppvekstfag. To år som avdelingsleder for helse- og oppvekstfag med blant annet overordnet pedagogisk ansvar for 10 klasser
- utarbeidet og hatt ansvar for å gjennomføre to halvårige kompetansehevingskurs for hjelpepleiere/helsefagarbeidere
- annen kursvirksomhet og konferanser rettet både mot lærere i vgo og mot ansatte i helsesektoren
- prosjektleder treåring prosjekt motivasjon, veiledning og informasjon i voksenopplæringen
- redaktør for helse- og oppvekstfag i NDLA
- lærebokforfatter
- utvikling av læremidler for og i samarbeid med Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse
- ti år som lærer og faglig og pedagogisk ansvarlig i fagskolen

Den pedagogiske ansvarliges oppgaver og ansvar er å utvikle et pedagogisk opplegg i samarbeid med faglig ansvarlig og øvrig ansatt med tilknytning til fagskoleutdanningen. Sammen skal de «sørge for årlig revidering av studieplan, årsplan, emneplaner og retningslinjer for praksis». «Ukentlige teammøter for drøfting, refleksjon og løpende emneplaner, arbeidsoppgaver, undervisningsopplegg, vurdering av studenter, studentoppfølging, planlegging og gjennomføring av eksamen m.m. Den pedagogiske ansvarlige skal også følge opp og kvalitetssikre rutiner for kontakt, samarbeid og avtaler med praksis». Pedagogisk opplegg diskuteres også i fagråd for fagskoleutdanningen. «Pedagogisk ansvarlig har 60 prosents stillingsressurs avsatt til administrasjon og pedagogisk ledelse» (Søknaden; Tabell 1: Undervisningspersonalet tilknyttet utdanningen).

Vi mener at tilbyder presenterer et undervisningspersonale som oppfyller kravene til pedagogisk kompetanse. Undervisningspersonalets sammensetning og samlede kompetanse er tilpasset utdanningen slik den er beskrevet i studieplanen. Undervisningspersonalet har utdanning på høyskole- og universitetsnivå. Den pedagogiske kompetansen er relevant for utdanningen palliativ omsorg.

Digital kompetanse

I oversikten over undervisningspersonalet er to av de tre ansatte oppført med standard programvare og kompetanse i læringsplattformen It's Learning. Faglig ansvarlig har det samme og kompetanse i «Profil og DIPS». For nyansatte er kravet standard programvare og kompetanse i læringsplattformen. Vi mener at de ansatte har relevant kompetanse med hensyn til beskrivelse av utdanningen i studieplanen.

Relevant og oppdatert yrkeserfaring

Faglig ansvarlig har relevant, men eldre yrkeserfaring fra både primær- og spesialisthelsetjenesten. Hun har jobbet som sykepleier i hjemmesykepleien frem til 2012. Pedagogisk ansvarlig har også relevant, men eldre yrkeserfaring (demensomsorg fra 19989-1992). Faglærer har primært eldre

erfaring fra psykisk helsearbeid. Vi mener dermed at de ansatte bør oppdatere sin yrkeserfaring, da krav til undervisningspersonalet i fagskolen er relevant og oppdatert yrkeserfaring. Tilbyder bør ha fokus på at nytilsatte skal ha oppdatert yrkeserfaring. Vi ser i *Tabell 1: Undervisningspersonalet tilknyttet utdanningen* at det skal tilsettes en fast faglærer med erfaring fra arbeid med palliativ omsorg fra spesialisthelsetjenesten og/eller kommunal helse- og omsorgstjeneste. Vi mener at den som ansettes bør ha nyere yrkeserfaring fra fagfeltet. I denne tabellen fremkommer det at en person som har bidratt i arbeidet med studieplanen som ikke er tilsatt, ønsker jobb ved denne fagutdanningen. Denne har relevant og relativt nyere erfaring fra lindrende avdeling. Dessuten bør fagskolen vurdere å anvende timelærere fra praksis for å sikre at undervisningen er relevant og oppdatert med hensyn til fagfeltet og yrkespraksis.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør

- ha fokus på at nytilsatte faglærere skal ha nyere og oppdatert yrkeserfaring
- trekke aktivt på avtalene med aktører i arbeidslivet for å få inn timelærer med oppdatert yrkeserfaring

3.5.2 Praksisveiledere

(2) For utdanninger med praksis skal eksterne praksisveiledere ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Beskrivelse og vurdering

Omtale av praksisveileders kompetanse finnes både i malen for avtale skole – praksissted, i hovedteksten i studieplanen og i søknaden: «Det oppnevnes en praksisveileder som har fagskoleutdanning i palliativ omsorg/kreftomsorg og lindrende pleie eller relevant høyskoleutdanning, samt minimum 2 års yrkeserfaring fra palliativ omsorg og arbeide i minimum 75 % stilling». I søknaden opplyses det om at eksterne praksisveiledere får skriftlig informasjon om oppgaven, inviteres til dagskurs på fagskolen om veiledning og blir fulgt opp av faglærer i forbindelse med de tre veiledningsmøtene som gjennomføres i praksisperioden. Det står også at praksisveileder kan ta kontakt med faglærer ved behov. Vi mener at kravene som stilles til praksisveilederens kompetanse, informasjonen og opplæringen tilbyder gir til praksisveilederne er tilstrekkelig for at de skal kunne veilede studentene i praksis. Vi fremhever det som positivt at fagskolen inviterer praksisveilederne til dagskurs om veiledning. Dette bidrar til å øke kvalitet på kompetansen til å veilede og vurdere studentene i praksis.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.5.3 Undervisningspersonalets størrelse og stabilitet

(3) Undervisningspersonalet må være stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte læringsaktiviteter.

Beskrivelse og vurdering

Undervisningspersonalet utgjør til sammen ett årsverk. Det skal bestå av (foreløpig ikke tilsatt) faglærer i 60 prosent stilling, faglærer i helse og oppvekstfag 10 prosent, pedagogisk ansvarlig 10 prosent og faglig ansvarlig med 20 prosent undervisning. De tre personene med lav stillingsprosent er alle ansatt i 100 prosent stilling hos tilbyder. Søker argumenterer for at det styrker stabiliteten at flere personer er kjent med studentene og framdriften i opplæringen. Vi er enige at dette, sett sammen med at faglærer skal være ansatt i 60 prosent stilling, gir dette god stabilitet for fagmiljøet. Utdanningen er dimensjonert for 20 studenter. Det oppgis at det vil bli ansatt enda en faglærer ved oppstart av neste kull. Vi mener at tilbyder tilfredsstillende kravet om at undervisningspersonalet er stort og stabilt nok til å gjennomføre fastsatte undervisnings- og læringsaktiviteter. Siden det er flere personer ansatt, mener vi at tilbyder har et godt nok opplegg hvis lærere blir syke.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.5.1 Faglig ansvarlig

(4) Utdanningen skal ha en faglig ansvarlig med formell faglig kompetanse. Faglig ansvarliges oppgave er å sikre at studentene gjennomfører utdanningen som beskrevet i planen og oppnår læringsutbyttet. Faglig ansvarlig må være tilsatt hos tilbyder i minimum 50 prosent stilling.

Beskrivelse og vurdering

Faglig ansvarlig er ansatt hos tilbyder i 100 prosent stilling og har også ansvar for det faglige innholdet for fagskoleutdanningen i helse, aldring og aktiv omsorg. Faglig ansvarlig har formell faglig kompetanse i form av sykepleierutdanning, videreutdanninger i smertelindring og geriatrik vurderingskompetanse og master i sykepleievitenskap. Hun vil ha gjennomført praktisk-pedagogisk utdanning i løpet av 2018. Faglige ansvarlig har oppgavene og ansvar for revidering av studieplanen, årsplan, emneplaner og retningslinjer for praksis, vil delta i ukentlige teammøter for drøfting, refleksjon, arbeide med emneplaner, undervisningsopplegg, vurdering av studenter, studentoppfølging, planlegging og gjennomføring av eksamen. Videre er hun ansvarlig for å planlegge, gjennomføre og evaluere undervisning, veiledning, læringsaktiviteter og arbeidskrav, samt studentkontakt og kontakt og samarbeid med praksisfeltet samt følge kvalitetssystemets rutiner. Hun er ansatt i 100 prosent ved fagskolen og har relevant formell kompetanse innen geriatrik vurderingskompetanse og smertelindring som er meget relevant for fagutdanningen palliativ omsorg. Vi mener at faglig ansvarlig har meget gode forutsetninger for å sikre at studentene gjennomfører utdanningen og oppnår læringsutbytte.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.6 Eksamen og sensur (§ 3-6)

3.6.1 Eksamens- og vurderingsordningene

(1) Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Beskrivelse og vurdering

Studenten vil møte ulike vurderingsformer gjennom studiet. Vurderingsformene skal ivareta en kontinuerlig prosess med et tosidig formål: fremme læring og dokumentere studentens kompetanse som tilstrekkelig i forhold til gjeldende læringsutbytte. Eksamens- og vurderingsordninger beskrives i søknaden og i studieplanen kapittel 8. Studieplanen inneholder også et vedlegg med oversikt over mappekrav/arbeidskrav. Studenten har totalt 11 mappekrav (arbeidskrav) i løpet av utdanningen. I studiet skal det benyttes mappevurdering for å fremme helhet og sammenheng i læringsprosessen. Innleveringene til mappe skal benyttes om ledd i studentenes læringsprosess og som grunnlag for veiledning. I studieplanens vedlegg 1 (side 37) beskrives de formelle kravene og vurderingskriteriene for vurdering av mappekravene. Her beskrives formelle krav til innhold i mappekrav, kriterier for vurdering av mappekrav (for eksempel viser faglig kompetanse med hensyn til aktuelle læringsutbyttebeskrivelser i studieplanen) og vurderingsform (utfyllende tilbakemeldinger fra faglærer og vurderes til godkjent/ikke godkjent). Faglærer/veileder gir skriftlig tilbakemelding innen 14 dager. Mappekravene vurderes til godkjent/ikke godkjent, og alle mappekrav må være godkjente før avsluttende vurdering i emne 1. I emne 2, 3 og 4 må alle mappekrav være godkjent før avsluttende vurdering som omfatter de fagspesifikke emnene.

Studentene avlegger tre eksamener i løpet av utdanningen. Det er to avsluttende mappevurderinger i slutten av emne 1, og en avsluttende mappevurdering ved avslutning av emne 4 (inkluderer emne 2-4, altså de fagspesifikke emnene). Studenten leverer inn presentasjonsmappe med et gitt antall godkjente og bearbeide mappekrav. Både intern og ekstern sensor gjør en samlet vurdering av presentasjonsmappen og den påfølgende muntlige høringen. Ved de to mappevurderingene brukes karakterskalaen A-F. Eksamen i emne 5 består av en skriftlig innlevering med påfølgende muntlig høring og intern og ekstern sensor gjør en samlet vurdering av den skriftlige innleveringen og den muntlige høringen. I studieplanens vedlegg 2 (side 38) og vedlegg 3 (side 39) beskrives formelle krav og vurderingskriterier for presentasjonsmappe med muntlig høring og formelle krav og vurderingskriterier for hovedprosjektet (emne 5) med muntlig høring. Her beskrives formelle krav til innhold, kriterier for vurdering (for eksempel viser faglig kompetanse med hensyn til aktuelle læringsutbyttebeskrivelser i studieplanen og vurderingsform). Karaktersystemet med karakterskalaen A-F brukes.

Praksisstudiene vurderes som bestått/ikke bestått. Studentene vurderes kontinuerlig i praksisstudiene, og gjennom en midtvurdering og sluttvurdering av praksisveileder og faglærer, samt at studentene vurderer seg selv. Arbeidskrav i praksis vurderes som godkjent/ikke godkjent. «Alle arbeidskrav må være godkjent og krav til tilstedeværelse må være oppfylt før praksis kan vurderes til bestått.» (studieplan side 32).

Vi mener at eksamens- og vurderingsformene er tilfredsstillende. Ved bruk av mappekrav med innlevering av presentasjonsmapper og påfølgende muntlig høring, får studentene både formativ og summativ tilbakemelding. Dette ivaretar en kontinuerlig prosess som fremmer læring og dokumentere studentens kompetanse som tilstrekkelig med hensyn til gjeldende læringsutbytte. Hyppige tilbakemeldinger fra faglærere, sensorer og praksisveiledere på prosesser og innleverte oppgaver vil gi studenten informasjon om oppnådde kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Dette er også med på å motivere studenten til videre innsats for å nå det overordnede læringsutbytte.

Vi mener at vurderingsordningene er fornuftig vektet. Til eksamen emne 1 trekkes det ut to arbeidskrav til presentasjonsmappen, mens til eksamen ved avslutning av emne 4, trekkes det ut 1

arbeidskrav fra hvert emnene 2-4. Kombinasjonen av at sensorene vurderer både studentens skriftlige innlevering og bidrag under muntlig høring, kan bidra til at studenter som ikke er sterke skriftlig, kan få vist frem fagkunnskap de har tilegnet seg gjennom utdanningen. Det kommer tydelig frem i teksten i studieplanen, samt i oversiktlig vedlegg, hvilke eksamens- og vurderingsordninger studentene har.

Vi mener at vurderingsformene er egnet for å måle om læringsutbytte er nådd. En styrke med studiet er praksisstudiet, som er meget godt egnet til å vurdere studentens ferdigheter og generelle kompetanse. Vi mener også at spesielt hovedprosjektet i emne 5 er egnet for å måle om studentene har nådd læringsutbytte siden de skal integrere praksis og teori som de har tilegnet seg fra emne 1-4.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en meget tilfredsstillende måte.

3.6.2 Sensorenes kompetanse

(2) Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd.

Beskrivelse og vurdering

I tabell 1 med oversikten over undervisningspersonalet er det ikke oppgitt navn og kompetanse på sensor. I henhold til kravspesifikasjonen skal sensor ha samme kvalifikasjon som faglærer: Det kreves enten sykepleierutdanning med videreutdanning innen fagfeltet eller lang erfaring innen fagfeltet, eller helsefagarbeider med fagskoleutdanning i palliativ omsorg/kreftomsorg og lindrende pleie i kombinasjon med yrkesfaglærerutdanning og minimum 2 års yrkeserfaring fra palliativ omsorg. Det står også at ved tilsetning prioriteres søkere som i tillegg har praktisk-pedagogisk utdanning eller som vil utvikle slik kompetanse. Vi vil påpeke at det bør presiseres at det menes sykepleierutdanning med videreutdanning innen fagfeltet eller sykepleierutdanning med lang erfaring innen fagfeltet, slik at det ikke oppstår misforståelser. Ved eksamen er det både intern og ekstern sensor som vurderer studentens skriftlige innleveringer og den påfølgende muntlige høringen. Vi mener at ut i fra kravspesifikasjonen vil sensor ha kompetanse til å vurdere om læringsutbytte er oppnådd siden de vil ha formell kompetanse innen palliativ omsorg eller lang erfaring fra fagfeltet. Vi mener at det er positivt at søkere som i tillegg har praktisk-pedagogisk utdanning eller som vil utvikle slik kompetanse vil prioriteres ved tilsetning. Tilbyder sikrer upartiske bedømmelser ved bruk av både intern og ekstern sensor på eksamen. For å sikre ytterligere upartiskhet ved uenighet mellom sensorene, bør fagskolen vurdere om ekstern sensors vurdering skal tillegges mer vekt ved uenighet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør

- vurdere om ekstern sensors vurdering skal tillegges mer vekt ved uenighet mellom intern og ekstern sensor
- presiseres at kravet til sensorers kompetanse er sykepleierutdanning med videreutdanning innen fagfeltet eller sykepleierutdanning med lang erfaring innen fagfeltet

3.7 Infrastruktur (§ 3-7)

Tilbyder skal ha lokaler, utstyr, informasjonstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKTressurser og arbeidsforhold som er tilpasset utdanningen, og som utgjør et forsvarlig lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

Beskrivelse og vurdering

I vedlegg Kravspesifikasjon for infrastruktur, Fagskolen i Vestfold, helse- og oppvekstfag:

1. Krav til klasserom
Klasserom skal ha plass til alle studenter og tilgang på prosjektor, utstyr med trådløst nettverk med kapasitet til minst 20 studenter
2. Krav til informasjonstjenester.
Skolen kan via skolebibliotek gi studentene tilgang til nettsider innen fagområder og søketjenester. Skolebiblioteket kan via bibliotekar og pedagogisk ansatt gi råd og hjelp til å finne fagstoff samt opplæring i kildekritikk. Skolen har fra høsten 2018 avtale med Høgskolen i Sørøst-Norge som gir fagskolens studenter full tilgang til deres bibliotek og bibliotekstjenester. Der skal pensumlitteratur være tilgjengelig for ordinært utlån og dagslån.
3. Krav til IKT-ressurser
Studenten må stille med egen datamaskin med operativsystem Windows 10. Skolen tildeler studenten Office 365. Det er et krav at klasserommene er utstyrt med trådløst nettverk med tilstrekkelig kapasitet til å drifte minst 20 studenter.
4. Krav til personlig utstyr, litteratur og hvordan skolen informerer studentene om dette. Dette er listet i den enkelte studieplan og studentene finner informasjon der

I vedlegg *Beskrivelse av infrastruktur* fremkommer det at fagskolen disponerer 1500 kvm til undervisningslokaler og kontorer. I tillegg kommer kantine, skolebibliotek, gangarealer og oppholdsrom. Fellesrom deles med Horten videregående skole. Fagskolen disponerer 4 klasserom, alle med trådløst nett. Tilgang til internett og strømmett samtidig og auditoriet har mulighet til å lade PC-er.

Størrelsen på rom:

- 3 x 25 studenter (klasserom)
- 1x 33 studenter (klasserom)
- 1 x 60 studenter (auditorium)
- 1 x 65 studenter (stor sal)

De ansatte har egen kontorplass med internett tilgang, trådløst nett, kopimaskin og skriver. De har nye bærbare PC med videokamera, øretelefoner og støyreducerende mikrofon. Fagskolen har ansatt en egen IKT-person som har ansvar for å legge til rette for IT systemer og som hjelper og støtter studenter og ansatte i enkeltsaker innen nettilgang og personlige datamaskiner. Sammen med Horten videregående skole er det til sammen ansatt seks IKT medarbeidere hvor to er lærlinger. Studentene får informasjon i klasserommet, via læringsplattformene It's Learning og i tillegg har fagskolen en egen informasjonsskjerm i skolens fellesarealer. Vi mener IKT-resursene her er tilstrekkelig til å sikre studentenes arbeids- og læringsmiljø.

Ut fra beskrivelsene framstår infrastrukturen i form av lokaler, utstyr, informasjonstjenester og andre tjenester og ressurser som svært bra. Vi mener det kan bidra til at studenten skal kunne oppnå læringsutbyttet, og sikre et godt læringsmiljø. Det kan være noe vanskelig å vurdere om lokalene er

tilstrekkelig med hensyn til antall studenter. Vi har sjekket tilbudet på fagskolen Vestfold med hensyn til antall studietilbud og antall klasser. Fagskolen i Vestfold har to studietilbud innen helsefag som kan tilsvare fire klasser av ca. 20 elever. Innen elektrofag har fagskolen ett studietilbud. Dette kan utgjøre seks klasser dersom studiet er på to år deltid/fulltid eller flere klasser dersom fire år deltid. Dersom vi beregner 12 klasser (inkludert to klasser av 20 studenter ved studiet Palliativ omsorg) til enhver tid ved fagskolen i Vestfold vil det utgjøre 240 elever som da disponerer til sammen 223 plasser. Dette er etter våre beregninger rikelig med plass. Studentene er jo heller ikke på skolen alle dager i uken til samme tid.

Det som ikke framkommer av beskrivelsene, er om det er lagt opp til at studentene skal kunne trene på praktiske ferdigheter på skolen. Vi mener at det kan styrke utdanningen med et ferdighetssenter med øving i stell, kommunikasjon og aktuelle prosedyrer.

Vi vurderer det som positivt at skolen har inngått en avtale med Universitet i Sørøst-Norge om bibliotek og bibliotektenester med tilgang på fagstoff og pensumlitteratur til ordinært utlån og dagslån. Dersom biblioteket ved Universitet i Sørøst-Norge ikke abonnerer på tidsskriftet Omsorg - Nordisk tidsskrift for palliativ medisin, bør Fagskolen i Vestfold vurdere å abonnere på det. Tidsskriftet kommer ut fire ganger i året og er relevant for alle som arbeider eller har nære relasjoner til alvorlig syke, de svakeste gamle eller døende. Artikkene omtaler grenseland mellom etikk, humanisme og moderne medisin. Hvert nummer tar opp et eget tema og omtaler nyere forskningsrapporter.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en meget tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør

- vurdere om det kan styrke utdanningen med et ferdighetssenter med øving i stell, kommunikasjon og aktuelle prosedyrer
- vurdere å abonnere på Omsorg - Nordisk tidsskrift for palliativ medisin dersom tidsskriftet ikke tilgjengelig via biblioteket ved Universitet i Sørøst-Norge

3.7 Konklusjon etter sakkyndig vurdering

Utdanningen anbefales ikke godkjent. Tilbyder må gjøre utbedringer i utdanningen. Følgende krav i fagskoletilsynsforskriften er ikke tilfredsstillende oppfylt:

- § 3-1 (1) a om opptak
- § 3.1 (6) om det totale antall arbeidstimer
- § 3-2 om læringsutbyttet
- § 3-3 (2), (3) og (4) om utdannelsens innhold og oppbygning
- § 3-4 (2) om undervisningsformer og læringsaktiviteter skal være tilpasset læringsutbyttet.

Se 3.1-3.7 i dette rapportutkastet for en vurdering av hvert enkelt krav.

4 Tilsvaarsrunde

NOKUT mottok den 2.september 2018 tilbakemelding fra søkeren på de sakkyndiges vurdering i utkast til tilsynsrapport.

Under presenterer vi søkerens tilbakemelding på den sakkyndige vurderingen, av de grunnleggende forutsetningene og de sakkyndiges tilleggsvurdering av de opprinnelig underkjente kravene.

4.1 Søkerens tilbakemelding

Det vises til Oversendelse av utkast til rapport – godkjenning av fagskoleutdanning Palliativ omsorg ved Fagskolen i Vestfold (FiV). Her følger tilsvar til utkastet til rapporten. Rapporten er strukturert i henhold til utkastet og følger samme nummerering. Endringer i vedlegg 1 og 2 er markert med gult (lagt til/endret) og turkis (fjernet). Sakkyndig komite (SK) har kommet med flere må-krav til endringer som vi referer til under. SK har i tillegg kommet med forslag til forbedringer som vi finner gode, og som vi vil vurdere å implementere ved en senere anledning.

Må –punkter:

3.1.1 Opptak

- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 8

3.1.5 Fagskolepoeng og arbeidsmengde:

- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 9, s.10, s. 22, s. 25, s. 30, s. 34 og s. 37
- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 10, s. 13-14 og s. 65

3.2 Læringsutbytte

- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 6 og s. 25. Se vedlegg 2: Matrise, s. 1 og s. 2 (E-LUB er også endret som en konsekvens av endring i O-LUB)
- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 7. Se vedlegg 2: Matrise, s.8
- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 6. Se vedlegg 2: Matrise, s. 2

3.3.2 Utdanningens innhold og emner

- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 10, s. 25 (innhold og LUB), s. 26 (LUB), s. 27 (sentrale tema) og s. 28 (litteratur, Holm & Husebø, kap. 13). Se vedlegg 2: Matrise, s. 3 og s. 9
- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 10 og s. 25 (innhold og LUB). Se vedlegg 2: Matrise, s. 1 og s. 2
- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 10, s. 25 (innhold og LUB), og s. 27. Se vedlegg 2: Matrise, s. 1 og s. 2
- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 6 og s. 26. Se vedlegg 2: Matrise, s. 1 og s. 2
- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 31, s. 32 og s. 33 (barnepalliasjon flyttet fra emne 3 til emne 4), s. 10 og s. 25 (diagnosegruppene). Se vedlegg 2: Matrise, s. 2 (diagnosegruppene) og s. 3 (fjernet E-LUB om barnepalliasjon) og s. 6
- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 9, s. 10, s. 22, s. 23, s. 25, s. 26, s. 27, s. 28 og s. 39. (Vurderingskriteriene s. 41-43 påpeker at alle mappekravene skal vise fagarbeiderens funksjon). Se vedlegg 2: Matrise, s. 8 og s. 9.
- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 10, s. 13-14 og s. 65
- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 49 (studentene skal beskrive arbeidet med kvalitetsforbedring på praksisutplasseringsstedet i praksisrapporten) og s. 35, s. 45, s. 57, s. 61, s. 64, s. 77 og s. 81 (utskilling av læringsutbyttebeskrivelse til bare å gjelde utviklingsarbeid på egen arbeidsplass)
- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 24, s. 28-29 og s. 32-33
- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 23 (E-LUB og sentrale temaer). Se vedlegg 2: Matrise, s. 14

3.3.3 Studieplan

- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 24, s. 28-29 og s. 32-33

3.4.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 28 og s. 39 (Vurderingskriteriene s. 41-43 påpeker at alle mappekravene skal vise fagarbeiderens funksjon)
- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 13-14 og s. 65

Bør - punkter:

3.1.1 Opptak

- Se vedlegg 1: Studieplan, s. 13 om politiattest

3.4.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

- Se vedlegg 1: Studieplan s. 11 om ferdighetstrening (som er en etablert arbeidsform på fagskolen fra tidligere knyttet til klinisk kommunikasjon) og s. 30

Andre endringer/tilføyelser:

Tilbyder har endret kap. 1.2 Lov om høyere yrkesfaglig utdanning (Fagskoleloven) da ny lov ble iverksatt 01.07.2018, se vedlegg 1: Studieplan, s. 4.

I studieplanen er fagskolepoeng gjennomgående endret til studiepoeng i tråd med Lov om høyere yrkesfaglig utdanning som ble iverksatt 01.07.2018.

4.2 Sakkyndig tilleggsvurdering

3.1.1 Opptak

I studieplanen fremkommer det nå at søker må legge ved autorisasjonsbevis til søknaden om opptak.

I studieplanen bør det opplyses om følgende: «Fagskolen opplyser studenter som får opptak med realkompetanse om følgende: fagskolekandidater kan ikke etter studiet regne med å få relevant arbeide dersom de mangler fagbrev fra videregående skole og autorisasjon.»

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør

- opplyse om følgende i studieplanen: «Fagskolen opplyser studenter som får opptak med realkompetanse om at de ikke kan regne med å få relevant arbeide etter fullført studie dersom de mangler fagbrev fra videregående skole og autorisasjon.»

3.1.5 Fagskolepoeng og arbeidsmengde

I studieplanen fremkommer det nå det forventet antall arbeidstimer for praksis på egen arbeidsplass er 300 timer praksis. Praksis utgjør 15 studiepoeng (for begge typer praksis).

Tilbyder bør vurdere å endre formuleringen «Det anbefales at studenten fristilles fra ordinært arbeid 10 timer per uke for å ha fullt fokus på organisering og gjennomføring av utviklingsarbeidet (s 13 studieplanen)» til at studenten må fristilles fra ordinært arbeid 10 timer per uke for å ha fullt fokus på

organisering og gjennomføring av utviklingsarbeidet. Dette for å sikre at studenten får tilstrekkelig tid til å arbeide med utviklingsprosjektet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør vurdere å endre formuleringen «Det anbefales at studenten fristilles fra ordinært arbeid 10 timer per uke for å ha fullt fokus på organisering og gjennomføring av utviklingsarbeidet (s 13 studieplanen)» til at studenten må fristilles fra ordinært arbeid 10 timer per uke for å ha fullt fokus på organisering og gjennomføring av utviklingsarbeidet.

3.2 Læringsutbytter

Læringsutbyttene er nå tilfredsstillende formulert. Det fremkommer nå tydelig at det er kunnskap innenfor palliativ omsorg som er relevant for fagarbeideren studenten skal inneha etter endt utdanning, at studenten skal tilegne seg ferdigheter i å iverksette ikke-medikamentelle tiltak for å lindre plagsomme symptomer og hva studenten skal lære om døden.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.3.2 Utdanningens innhold og emner

Pårørendearbeid er tilfredsstillende vektlagt i emne 3 i beskrivelsen av emnets innhold og i læringsbytter innen både kunnskap og ferdigheter. Sykdomslæren er nå relatert til konsekvenser for pasientens daglige liv og det er tydeliggjort at studentene skal ha kunnskap om symptomer, plager og behov sykdommene kan gi i palliativ sykdomsfase og ved livets slutt. Dessuten inkluderer pensum nå sykdomslære. Vi mener at det er positivt at barnepalliasjon er flyttet til emne 4 og er endret til at studenten har kunnskap om det palliative tjenestetilbudet til barn og unge og deres familier (studieplanen side 30) noe som bidrar til å begrense studies omfang.

I studieplanen er det nå tydelig at dette er en fagskoleutdanning siden grunnleggende behov, ikke-medikamentelle tiltak og fagarbeiderens rolle i kartleggingsarbeidet kommer tydelig frem i emne beskrivelsene og i arbeidskravene. Dessuten er den fagskoleutdannede fagarbeiderens ansvar og funksjon i palliativ omsorg inkludert som læringsutbytte i emne 2.

Rammene for de som har praksis ved eget arbeidssted er nå tydelig beskrevet slik at studenten vet hva som forventes i praksisutplassering. Se kommentar 3.1.5 om bør punkt.

Pensum er revidert og relevant for fagarbeiderens ansvar og funksjon. Vi synes det er meget positivt at Holm, M. S. & Husebø, S (Red.). (2015). En verdig alderdom: Omsorg ved livets slutt. Bergen: Fagbokforlaget Vigmøstad & Bjørke AS er satt på pensum.

Læringsutbytte «*har forståelse for egen yrkesrolle, ansvar og oppgaver i den palliative omsorgen for alvorlig og uheldelig syke og døende pasienter og deres pårørende*» (emne 4) er flyttet som anbefalt av oss til emne 2.

Vi ser at tilbyder har gitt praksis studiepoeng og endret på studiepoengfordelingen mellom de ulike emnene. Vi mener at studiepoeng fordelingen er rimelig mellom de ulike emnene. Vi vil oppfordre tilbyder til å vurdere omfanget på den skriftlige oppgaven i emne 5 etter at emnets studiepoeng har blitt redusert.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Tilbyder bør vurdere omfanget på den skriftlige oppgaven i emne 5 etter reduksjon i antall studiepoeng

3.3.3 Studieplan

På side 28 og 29 i studieplanen og side 32 og 33 i studieplanen er det nå presisert hva som er pensum med antall sider med hensyn til lovverk og nasjonale planer og retningslinjer fra departementet og direktoratet.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3.4.2 Undervisningsformer og læringsaktiviteter

Vi ser som tilbyder påpeker at vurderingskriteriene for arbeidskrav skal vise fagarbeiderens funksjon. Dessuten er nå temaene for to av arbeidskravene i emne 3 tydelig relatert til fagarbeiderens funksjon slik at det er tydelig for studentene hva de skal lære.

I studieplanen beskrives det nå tilfredsstillende hvor mye studenter som gjennomfører praksis som utviklingsarbeid minimum må være til stede i praksisperioden for at praksis skal vurderes som bestått. Dessuten kommer det nå frem om studenten skal ha studiedag:

Samlet arbeidsmengde (ordinært arbeid og utviklingsarbeid på arbeidsplassen) i perioden er 300 timer. Det vil si at arbeidstakere (studenter) som har stillingsstørrelse som utgjør mindre enn 300 timer i løpet av ti uker, må utligne differansen ... Studenter som arbeider 80% eller mindre skal ha en studiedag per uke. Studenter som arbeider mer enn 80% kan ha studiedag etter avtale med leder. For at praksisperioden skal kunne vurderes til bestått, må studenten ha vært tilstede minimum 90 % av den planlagte praksistiden. Fravær ut over 10 % må tas igjen ved at praksisperioden forlenges tilsvarende» (Studieplanen).

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Bør-punkter

Det er positivt at skolen har tatt hensyn til noen bør punket også. Disse vurderer vi som endret på henholdsvis en hensiktsmessig måte (opptak) og en meget tilfredsstillende måte (undervisningsformer og læringsaktiviteter).

Andre endringer/tilføyelser:

Tilbyder har endret kap. 1.2 Lov om høyere yrkesfaglig utdanning (Fagskoleloven) da ny lov ble iverksatt 01.07.2018, se vedlegg 1: Studieplan, s. 4.

I studieplanen er fagskolepoeng gjennomgående endret til studiepoeng i tråd med Lov om høyere yrkesfaglig utdanning som ble iverksatt 01.07.2018.

4.3. Endelig konklusjon fra sakkyndig komité

Utdanningen anbefales godkjent. Tilbyder bør:

- opplyse om følgende i studieplanen: «Fagskolen opplyser studenter som får opptak med realkompetanseom at de ikke kan regne med å få relevant arbeide etter fullført studie dersom de mangler fagbrev fra videregående skole og autorisasjon.»
- vurdere omfanget på den skriftlige oppgaven i emne 5 etter reduksjon i antall studiepoeng

5 Vedtak

NOKUT anser de faglige kravene for godkjenning av fagskoleutdanningen Palliativ omsorg – 60FP – Stedbasert ved Fagskolen i Vestfold som oppfylt. NOKUT godkjenner derfor utdanningen.

Vedtaket gjelder utdanningen som er beskrevet i søknaden av 1. mars 2018 og i tilsynsrapporten.

Vedtaket gjelder for undervisningsformen stedbasert ved Fagskolen i Vestfold.

Vedtaket er fattet med hjemmel i

- lov om fagskoleutdanning § 2
- forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 5-1 (1).

Vi har fattet vedtak om godkjenning basert på den sakkyndige rapporten, tilsvaret deres og tilleggsvurderingen fra de sakkyndige.

6 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av:

- søknad datert 1.mars 2018, NOKUTs saksnummer 18/01955-1
- tilsvaret datert 9. januar 2018, NOKUTs saksnummer 18/01955-10

Vedlegg 1:

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om søknaden oppfyller kravene for godkjenning av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3. Den sakkyndige komité har bestått av følgende medlemmer:

- **Kreftkoordinator og sykepleier Helle Christensen i Bydel Frogner, Oslo Kommune.**
Christensen var ansatt i egen stilling i hjemmesykepleien for alvorlig syke og døende i Grorud bydel fra 1996 til 1999. Hun var medlem av styringsgruppen i det Palliative nettverket i Oslo på tvers av nivåene og hun var medlem av det Palliative nettverket i Diakonhjemmet sektor i 2000. I 2000 var hun dessuten representant fra Bydel Grorud i prosjektet «Samarbeidsmodellen for alvorlig syke og døende» mellom sykehusene og primærhelsetjenesten og hun var komitémedlem i utvidelse av overnevnte prosjekt. Målet var å utarbeide en hjemmejournal for alvorlig syke og døende i samarbeid med andre bydeler og Fransiskushjelpen.
I 2004 var hun deltager i prosjektet «Bydelskoordinator for alvorlig syke og døende». I 2005 var hun implementeringsansvarlig av Praktiske Prosedyrer i Sykepleien (PPS) og individuelle planer for brukere av hjemmetjenesten.
Fra 2010 til dags dato har hun vært praksisveileder i videreutdanning i kreftsykepleie HiOA og høyskolen Diakonova (nå VID vitenskapelige høyskole). Fra 2015 var hun rådgiver ved anskaffelse av palliative, lindrende pleie- og omsorgstjenester i hjemmet til pasienter bosatt i Oslo kommune, på oppdrag for Velferdsetaten. Tjenesten heter i dag «Palliative tjenester i hjemmet» og utføres av Fransiskushjelpen. Fra 2017 til dags dato har hun vært medlem i prosjektet «Arbeidslag for lindrende behandling i hjemmetjenesten Bydel Frogner».
- **Simen A. Steindal, førsteamanuensis, Lovisenberg diakonale høyskole** Steindal har en doktorgrad innen tema palliativ omsorg (2013). Steindal har erfaring med undervisning, veiledning og studieplanarbeid innen fagområdet palliativ omsorg fra bachelor, videreutdanning og master (2006–dd). Steindal har vært ansvarlig for utviklet et valg emne i palliativ omsorg (5 studiepoeng) ved bachelorutdanningen i sykepleie ved Diakonhjemmet høyskole og har vært emne ansvarlig for dette emnet (2011–2015). Fra 2016 har Steindal vært fagansvarlig for videreutdanningen i palliativ omsorg ved Lovisenberg diakonale høyskole. Arbeidsoppgavene ved videre utdanningen i palliativ omsorg innebærer undervisning og studentveiledning, samt revidering og videreutvikling av studieplanen. I tillegg har Steindal en bistilling som sykepleier ved sengepost for lindrende behandling ved kreftavdelingen ved Oslo Universitetssykehus.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til tilbyder som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, og hadde følgende merknader:

Sakkyndig komité består av to personer som begge har relevant bakgrunn og solid kompetanse innen palliasjon. Sammen dekker de bredt med tanke på både teoretisk oversikt og forankring i praksis. Imidlertid kan vi ikke se at noen av dem har erfaring fra eller kompetanse knyttet til fagskole, og ideelt sett hadde vi ønsket en tredje person med slik kompetanse inn i sakkyndig komité.

FiV godtar de oppnevnte sakkyndige, men vil samtidig uttrykke en bekymring knyttet til at ingen av dem ser ut til å ha erfaring fra fagskole eller spesiell kunnskap om kompetansen hos fagskoleutdannede fagarbeidere.